

377

Ўттиз иккинчи йил чиқиши
Жумодус-соний 1439ҳ

Кенг кўламли,
фикрий, сакофий журнал

Америка ҳамда
унинг иттифоқчи ва
малайларининг Шом
қўзғолонига макр-ҳийла
қилиши давом этмоқда...

Ким ушбу Қўзғолонни уларнинг
макридан қутқариб, ғалаб сари
етаклайди?

Россияга нисбатан Ислом,
Халифалик ва
Хизб ут-Тахрир хатари (2)

**Америкалик собиқ масъул: Мұхаммад ибн
Салмон Саудия учун Отатурк ўрнидадир!**

Сабр имоннинг ярмидир

377

Үттиз иккинчи
йил чиқиши
Жумуде-сониј 1439х

Нұсха бағоси

Ливан 1000 лира
Яман 30 риёл
Туркия 1 доллар
Покистон 1 доллар
Австралия 2,5 доллар
Америка 2,5 доллар
Канада 2,5 доллар
Германия 2.5 евро
Швеция 15 крон
Бельгия 1 евро
Британия 1 евро
Швейцария 2 франк
Австрия 1 евро
Дания 15 крон

Үйибү сөнда

- Америка ҳамда унинг иттифоқчи ва малайларининг Шом қўзғолонига макрҳийла қилиши давом этмоқда... Ким ушбу Қўзғолонни уларнинг макридан қутқариб, ғалаба сари етаклади? 3
- Россияга нисбатан Ислом, Халифалик ва Ҳизб ут-Тахрир хатари (2) 23
- Америкалик собиқ масъул: Мухаммад ибн Салмон Саудия учун Отатурк ўрнидадир! 37
- Халифалик давлатида молиявий сиёсат (5): закотни йиғиш ва тарқатиш 40
- *Олам мусулмонлари хабарлари* 49
- *Куръони Карим сұхбатида* 58
- *Жаннамат боғлари:* сабр имоннинг ярмиdir 65
- Халифа Умар ибн Хаттоб رض боғидаги мевалардан 71
- *Сұнгги сўз:* Туркия тузоққа тушдими? 75
- Оксфам хайрия ташкилотими ёки шайтоний ташкилотми? 76

АМЕРИКА ҲАМДА УНИНГ ИТТИФОҚЧИ ВА
МАЛАЙЛАРИНИНГ ШОМ ҚЎЗҒОЛОНИГА МАКР-ХИЙЛА
ҚИЛИШИ ДАВОМ ЭТМОҚДА...
КИМ УШБУ ҚЎЗҒОЛОННИ УЛАРНИНГ МАКРИДАН ҚУТҚАРИБ,
ҒАЛАБА САРИ ЕТАКЛАЙДИ?

Абу Ҳанифа – Байтул Мақдис

Шом қўзғолони бошланганига етти йил бўлди. Бу йиллар давомида куфр кучлари бўлмиш Америка, Россия, Европа ҳамда уларнинг ортидан эргашган қўшни малай давлатлар кичик бир грухдан бошқа ғамхўри бўлмаган ушбу етим қўзғолонга қутуриб ташланишди. Такбир айтиб, ҳайқириб чиққан бу кичик грухнинг исломий шиорлар билан безанган қўзғолонни эълон қилиши Гарбни саросимага солиб қўйди. Қолаверса, қўзғолон Гарбни олдин очмаган варақларни очишга (ҳақиқий юзини кўрсатишга) мажбур қилди. Сурияда халқаро, регионал ва маҳаллий ўйинчи кучлар кўп бўлса-да, бироқ улар ўртасида келишилган умумий режанинг биринчиси сиёсий исломга (Халифаликка) қарши курашишdir. Бу кучлар ўртасида душманлик даражасига етиб борган бир-бирига қарама-қарши манфаатлар бўлишига қарамай, улар Исломни бошқарувдан узоқлаштирувчи сиёсий ечимга эришиш учун пасткашларча ҳаракат қилишмоқда.

Америка яхши биладики, Башар режимининг қулаши бутун минтақада илмонийлик мафкурасининг қулашини ҳамда унинг ўрнига мусулмонлар ақидасидан балқиб чиққан сиёсий низом, яъни Исломий Халифалик низоми тикланишини англатади. Шунинг учун Кўшма Штатлар режимининг сиёсий низом сифатида қулашини олдини олишга жиддий ҳаракат қилмоқда. Чунки Башарнинг шахси қулаши уни ташвишлантирмайди. Балки, Башарнинг ўрнига келувчи шахс Шом ерида куфр ва тоғутнинг сақланиб қолишини таъминлай олмаслиги ташвишлантиради. Россия эса, Шомда тоғут бошқарувни мустаҳкамлаш ва у ерда Халифалик

тикланишини олдини олиш стратегиясида Америка билан ҳамкордир. Қолаверса, Халифалик қайта тикланишидан Россиянинг хавотирланиши Американинг хавотиридан кам эмас. Европа эса, гарчи қўзғолонга ва қўзғолон оқимига унинг деярли таъсири бўлмаса-да, бироқ Ислом оламига қўшни бўлган Европа мусулмонларнинг сиёсий қуввати зохир бўлишидан ташвишланмай қолмайди. У мусулмонларнинг қуввати ва жасоратига олдиндан гувоҳ бўлиб келган. Кейин, бу ерда сиёсий фоҳиша ташкилот, БМТ ҳам бор. БМТ зулм ва тоғутнинг соябони ҳамда мустамлакачи Америка ва унинг муассасалари уловидир. Америка унинг гумбази остида ўз манфаатига хизмат қилувчи қарорларни чиқаради ва кейин бутун оламни жаҳаннамга тортади... Бу ерда Америка таъсири остида бўлган Эрон ва Туркия каби регионал давлатлар, шунингдек, Американинг ортидан эргашиб, унинг буйруқларига бўйсунувчи ва қайтарганидан қайтувчи Башар режими, Ироқ ва Саудия каби малай давлатлар ҳам бор.

﴿كَمَثَلُ الَّذِي يَنْعُقُ إِمَّا لَا يَسْمَعُ إِلَّا دُعَاءً وَإِنَّهُ أَصْمُمُ بُكْمٌ عُمْيٌ فَهُمْ لَا يَعْقُلُونَ﴾

«Худди фақат овози ва чақириқни эшиштадиган ҳайвонларга қичқираётган кишининг мисолидир» [Бақара 171]

Бу ерда малай давлатлар илдизидан униб чиқиб уларнинг бир қисмига айланган гуруҳлар бор. Бу гуруҳлар ўша малай давлатлар билан бирга Шом қўзғолонига якун ясаш ва Сурияда илмоний сиёсий ечимни жорий қилиш сари кетмоқда.

Бу давлатларнинг Шом қўзғолонига энг хатарлиси ва кўпроқ таъсир ўтказётгани хоин, туллак Эрдоган етакчилигидаги Туркиядир. Ҳалабни Башар режимига олтин косада топширган ҳам шу Эрдогандир. Ҳолбуки, бу буюк шаҳар Башар режимига ва унинг томонида саф тортган Россия, Эрон ва унинг қонхўр Ҳизбига бир неча йиллар давомида бўйсунмай келаётган эди. Башар режими ва унинг хизблари Ҳалабга хужум қилган бир пайтда, Эрдоган Жараблус ва Фурот қалқони фронтларини очди. Яъни, ушбу фронтлар очилиши Ҳалаб ва унинг ахолиси ёрдам сўраётган ҳамда қилган ноласига жавоб қилувчиларга муҳтоҷ бўлиб

турган бир пайтга тўғри келди. Натижада, Башар режими Ҳалабни эгаллаб олди. Ла ҳавла ва ла қуввата илла биллаҳ! Бу сафар Идлиб топширилиб, «Зайтун новдаси» амалиёти Ҳалабни топшириш амалиётининг навбатдагиси бўладими?

Ҳалабнинг қулаши ундан кейинги ишларга таъсир қилди, деб айта оламиз. Чунки Шом қўзғолонига қарши тил бириктирган АҚШ бошчилигидаги барча кучлар қўзғолонга якун ясаш ва унга – agar қодир бўлишса – ҳалокатли зарба бериш учун амалий режаларни тузা бошлиди. Улар майдондаги кучлар мувозанатини қайта тиклайдиган янги ҳарбий позицияни шакллантиришга ва Суриядаги ўйинчи кучларнинг логистик ҳаритасини қўйидаги тарзда чизиб белгилашга келишиб олишди:

Биринчи: Сурияда Исломий Давлат ташкилотини йўқ бўлиб кетадиган ёки шунга яқин даражада заифлаштириш ва унинг назоратидаги минтақаларни ундан тортиб олиш зарур, деб белгиланди. (Истроил) разведкаси манбалари Қўшма Штатлар билан Россия ўртасида Сурия масаласида янги келишув борлигини фош қилди. (Истроилнинг) Дебка веб-сайтига кўра, Россия ва Қўшма Штатлар имзолашга эришган келишув Асад кучларига, унинг иттифоқчиларига ва Вашингтонга содик кучларга Давлат ташкилотининг Букмал шахри ва Сурия шарқидаги Фурот водийси майдонларидағи сўнгги таянч нуқталарига иккитомонлама хужум қилишга имкон беради. Веб-сайтда яна шундай қўшимча қилинади: «Россия ва АҚШ кучлари тахминан 10 минг атрофидаги Давлат ташкилоти жангариларига қарши хужум қиласиган кучларни қўллаб-қувватлаш учун ҳаво химоясини таъминлашга келишишган. Бу жангариларнинг кўпчилиги Суриянинг Раққа ва Ироқнинг Мосул шаҳридан қочиб чиқишишган». Манбаларнинг билдиришича, Асад кучлари Ҳизбуллоҳ билан ва Эронга содик бошқа ёлланма кучлар билан биргаликда биринчи хужумни амалга оширади. Иккинчи хужумни Қўшма Штатлар билан иттифоқчи бўлган Сурия Демократик кучларининг ёлланма жангарилари Курд кучлари ва Суриянинг бошқа кучлари билан биргаликда амалга оширади. (Дурарушшомия, 2017 йил 10 сентябр).

Иккинчи: Гурухлар билан режим ўртасида яна қайта сулҳлар бўлди. Бу сафар сулҳлар «хавфсиз ҳудуд» дея номланган минтақаларни белгилаш учун бўлди. Бу ҳақда Қозоғистон ташқи ишлар вазири Кайрат Абдрахманов Остона-6 музокараларининг якуний расмий йиғинида ўқиб эшиттирган якуний баёнотда айтилди. Унда айтилишича, кафил давлатлар Суриядага хавфсиз ҳудудларни белгилашга оид ўтган йили 4 майда имзоланган меморандум ижросидаги силжишлардан қаноат ҳосил қилишганини билдиришган. Баёнотда қўшимча қилинишича, ушбу меморандумга мувофиқ шарқий Гутада, Ҳимс муҳофазаси шимолининг маълум қисмларида, Идлиб муҳофазасида, қўшни муҳофазалар (Лозиқия, Ҳама ва Ҳалаб)нинг маълум қисмларида, шунингдек Сурия жанубининг маълум қисмларида хавфсиз ҳудудларни белгилаш эълон қилинган. (Дурарушшомия, 15 сентябр).

Учинчи: Америкага итоат қилмаган ва унинг сиёсий ечимини рад этган холис қўзғолончиларни Идлиб ва унинг кишлоқларида қамал қилишга харакат қилинди. Уларни куршовга олишдан кўзланган мақсад – Суриядага Америка ва Россиянинг мутакаббирлиги, Башар режими ва Эроннинг зулми олдида бош эгувчи ҳамда Эрдоганнинг найрангларига алданувчи гурухларгина қолиши учун қўзғолончиларни тугатиш, уларнинг мавжуд бўлиб туришига якун ясашдир. Сиёсий мақсадда берилаетган ифлос пулларга алданган заиф қалблар биринчи қичқириқдаёқ қулади. Улар таслим бўлиш билангина кифояланиб қолмай, шахидларни берган қўзғолонга қарши макр-хийла қилишда амалда иштирок этишди.

Сурияга доир Остона-6 сўзлашувлари бошланишидан олдин Жайшул Исломнинг сиёсий ҳайъати раҳбари ва бош музокарачи Аллуш Тахриушшом ҳайъатидан ҳайъатни тарқатиб юборишни, Идлибни фуқаролик маъмурияти остида қолдиришни талаб қилди. Аллуш «Онадўли» ахборот агентлигига шундай интервью берди: «Турли минтақаларда бомбардимонлар кескин тўхтатилди. Мухолафатнинг Остона конференциясида кенг доирада иштирок этиши кутилмоқда.

У ерда Идлиб ҳақида жиддий тортишувлар бўлади, бу нозик ва муҳим мавзудир». (Дурарушшомия, 13 сентябр).

Шарқий Қаламундаги «Жайруд» шаҳри маҳаллий кенгаши матбуот бўлими ҳам Россия билан имзоланган ўт очишни тўхтатиши келишуви ижросига тайёргарлик кўриш учун ҳарбий гуруҳлар вакиллари ва фаолларнинг йифини бўлиб ўтишини билдириди. Абу Абдулоҳ лақабли матбуот масъулининг изоҳ беришича, йифин ҳаракатларни мувофиқлаштиришга, Россия воситачилигини қабул қилишнинг умумий режасини белгилашга ва руслар билан Женевада имзоланган келишув ижросини муҳокама қилишга қаратилган». (Дурарушшомия, 13 сентябр).

Шунингдек, Ахроруш Шом ҳаракати бош қўмондони Ҳасан Сафвон ўз ҳаракати озод қилинган минтақаларни химоя қилиш учун яширин музокаралар олиб борганини билдириди. У буни Идлибда Тахрируш Шом ҳайъатига қарши гуруҳлар ёрдамида ҳарбий амалиёт бўлиши ҳақида гап-сўз бўлаётган бир пайтда билдириди. Савфон твиттердаги ўз твитларида шундай деди: «Бундай фавқулодда ҳолат фавқулодда позициялар эгалланишини талаб қиласди. Ҳаққоний шариатимизда бунга кенг ўрин берилган. Буни – унинг даъвоси ва таъбирича – дин ахлининг билимдонлари, шариат мақсадлари ҳамда куллиётлари ва ғояларидан хабардорлар билади». У яна шундай қўшимча қилди: «Ахроруш Шом ҳар доим жанг майдонларида биринчи ўринда бўлди. Душманлар қўзғолонга қарши қутуриб ташланаётган тил бириктирувлар замонида Ахроруш Шом озод қилинган ерлар химояси ва одамларга енгиллик яратиш учун сиёсатга жиддий киришмоқда». У яна шундай давом эттириди: «Жиҳод майдонларида бардош билан турамиз, минглаб шаҳидларни берамиз ва шу билан бирга хукуқларни қўлга киритиш ҳамда зарарларни даф қилиш учун музокара столларида курашамиз. Барча қўзғолончилар билан бирга ҳаммамиз омонатни кўтаришда шерикмиз». (Дурарушшомия, 13 сентябр).

Айни шу мавзуда Туркия ташқи ишлар вазири Мавлуд Човушўғли Идлибдаги «хавфсиз худудлар» тўғрисидаги келишувга қарши чиқаётган гуруҳларни изоляция қилиш

ҳаракатлари кетаётганини билдири. Бу келишувга Остона учрашувларининг олтинчи турида кафил давлатлар ўртасида эришилган эди. Рейтер ахборот агентлигига кўра, Човушўғли «Амалдаги биринчи босқич мўътадил мухолафатчиларни «террорчи» ташкилотлардан ажратишdir» дея изоҳ берди. (Дурарушшомия , 2017 йил 4 октябр).

Режим билан боғлиқ сулҳга Туркия ҳомийлиги остида имзо чеккан гурухларнинг бундай итоаткорлиги натижасида деярли нафаси бўғилиб қолган Башар режими эркин нафас ола бошлади ва Шом заминида эркин кезиб минтақаларни кетма-кет қайтариб олди. Ёвузлик учлиги бўлган Россия, Туркия ва Эрон ўт очиш тўхтатилишини кафолатлашни даъво қилишганига қарамай, Башар режими ҳамда Россия хавфсиз худудларда ўт очишни тўхтатиш тўғрисида берган ваъдаларини бузишди. Буларнинг барчаси ушбу гурухларнинг кўз ўнгida юз берди, улар бунга қарши ҳаракатга келишмади. Улар худди йиртқич чангалига тушган ўлжага ўхшаб бироз чинқираб қўйишли. Бу йиртқич ўз ўлжасининг қайси аъзосини аввал ютишни танлаб олиш учун уни чангалида ўнгу сўлга айлантирап эди. Тулки Де Мистура қалбидаги нафратини яшириб тура олмади. У келишувга риоя қилинмайдиган бўлса, Женева музокараларида қатнашувчи делегация аъзоларини ўзи белгилашини айтиб Сурия мухолафатига таҳдид қилди. Бу билан у ушбу гурухларни кўролмаслигини изҳор қилди. У «мен 2254 қарорга мувофиқ олдин қўлланмаган чораларни қўллашга мажбур бўламан» деди. (Арабий-21, 2017 йил 1 феврал).

Эроннинг ёлланма кучлари билан қўллаб-қувватланган Асад кучлари бир неча фронтларда олдинга силжиганидан кейин Россия президенти Владимир Путин Суриядаги вазиятга баҳо берди. У Хитойнинг Сяминъ шаҳарида бўлиб ўтган БРИКС саммити якунида берган матбуот баёнотида «Сурияда майдондаги вазият тубдан хукумат кучлари фойдасига ўзгармоқда» деди. У террор тугатилгани ҳақида гапиришга ҳали эрта, деб ҳисоблашини билдириб, бундай қўшимча қилди: «Ҳақиқатдан, вазият хукумат кучлари фойдасига ўзгармоқда. Бир йил ёки олти ой ёки икки йил

и чида ҳукумат назоратига бўйсунган ерлар бир неча баробарга кенгайганини сизлар биласизлар. Бу жараён кескин суръат билан ўзгармоқда». (Дурагушшомия, 2017 йил 5 сентябр. Бу сўзлар қисқа ўзгаришлар билан келтирилди).

Ахборот воситалари Ҳасан Насруллоҳдан нақл қилиб келтиришича, Сурия ҳукумати кучлари иттифоқчиси бўлган Ливандаги Ҳизбуллоҳ партияси Суриядаги урушда ғалабага эришилганини маълум қилган ва ахён-ахёнда бўлиб турадиган жангларгина қолганига ишора қилган. (Би-Би-Си араб хизмати, 2017 йил 12 сентябр).

Иш анави рол ижрочилари билан тўхтаб қолгани йўқ. Бундан олдин Россия ва Асад режими ўтган кунлар давомида Идлиб шаҳри ҳамда унинг қишлоқларидағи шифохоналарни, тиббий марказларни бомбалаганда БМТ бунинг жавобгарлигини уларга юклашдан бош тортди. БМТнинг гуманитар масалалар бўйича Суриядаги маслаҳатчиси Ян Эгеллан матбуот конференциясида ҳарбий учоқлар томонидан ушбу ҳафтада Идлибдаги 5та шифохона ва инсонпарварлик ёрдамлари омбори бомбаланишини қоралади, бироқ у бундай жиноят жавобгарлигини ҳеч қайси томонга юкламади. Рейтер ахборот агентлигига кўра, Ян Эгеллан ушбу жиноятлар жавобгарлигини бирор бир томонга юклашдан бош тортган ва у бу ҳужумларнинг ижроси аниқ эмас, деб қўшимча қилган. Сурия шимолидаги озод қилинган минтақалarda амалга оширилган сўнгги ҳужумлар давомида Россия ва Асад режими шифохоналарни, тиббий марказларни ҳамда мактабларни қасдан нишонга олганига халқаро ва маҳаллий ташкилотлар ҳужжат келтиранига қарамай, у бу ҳужумларнинг ижроиси аниқ эмас, деб айтган. (Дурагушшомия, 2017 йил 28 сентябр).

Сурия режими ва Россиянинг Туркия билан имзолангани даъво қилинаётган келишувни бузишига Туркиянинг қарши муносабати Шом аҳли жароҳатлари устида рақсга тушишдан бошқа нарса эмас. Туркия ташқи ишлар вазири Мавлуд Човушўғли Остона музокараларидан кейин Туркия телевизион каналига берган интервьюсида Россиянинг Асад режими билан ҳамкорликда Идлибга қарши амалга оширган

ҳаво ҳужумларини изоҳлаб, бундай деди: Суриянинг Идлиб шаҳрида тинч фуқароларнинг нишонга олиниши Остона келишувларининг емирилиши ҳисобланади. У яна бундай деди: «Идлибга қарши амалга оширилган ҳаво ҳужумлари – эълон қилинган сулҳни бузишни англатади». У бу гапи билан Россия учоқларининг асосий парвози Идлибнинг тўртта қишлоғи устида бўлганига ишора қилди... Ушбу ҳаракатларнинг барчасини йўналтириб бошқариб келаётган Америка Туркиянинг «хавфсиз худудлар» келишуви доирасида Идлибда ўт очишни тўхтатишига қаратилган ҳаракатларини олқишилади ва Туркия кучларини қўллаб-кувватлашда ҳамкорлик қилишини эълон қилди. Ўрта Шарқ масаласи бўйича Пентагон матбуот котиби Эрик Паҳон шундай деди: «Биз НАТО блогида иттифоқчимиз бўлган Туркияни террорга қарши курашдаги саъй-ҳаракатларини ва ўз худудини химоя қилишга қаратилган уринишларини қўллаб-кувватлаймиз». (Шом ахборот тармоғи 2017 йил 8 октябр).

Суриядаги вазиятнинг бундай хатарли тус олиши агар қўзғолончилар фурсат борасида ўз ишларини тўғрилаб олмасалар оқибат янада ёмон ва аянчли бўлишидан дарак бермоқда. Дарҳақиқат, Остона музокараларидаги Россия делегацияси раҳбари шундай деган эди: «Россиянинг саъй-ҳаракатлари Асад кучларига қарши жанг қилган гурухларга қарши уришишга қаратилади ва бу ИШИД ташкилоти ва бошқа террорчи ташкилотлар билан бўлаётган жанг якунига етганидан кейин бўлади». Россия делегацияси раҳбари Александр Лаврентьев Қозоғистон пойтахтида берган матбуот конференциясида Асад кучлари Дайриззур шахри қамалини ёриб ўтишни якунига етказганини, ИШИД ташкилотига қарши уруш бир неча ой ичida якунига етишини, ўшандада режимга қарши уришишни истаган жамоаларга қарши жанг қилинишини таъкидлади. Россия делегати БМТнинг Суриядаги вакили Де Мистура билан ҳамда Америка делегати билан бу масалада келишув борлигига эътиборни қаратди. Шунингдек, бу масалада кафил давлатлар (Россия, Туркия ва Эрон) ўртасида ҳам ўзаро

келишув борлигини таъкидлади. (Шахбо Пресс ахборот агентлиги, 2017 йил 14 сентябр).

Шунинг учун бу воқеалар ортидан Россиянинг сиёсий ҳаракатлари сезиларли даражада фаоллашганига гувоҳ бўлмоқдамиз. У ўз бошчилигида сиёсий ечимни рўёбга чиқариш умидида сиёсий ҳаракатларини фаоллаштирди. Чунки у бу ечимнинг аниқ шаклга келишида ўзининг хизмати бўлишини истади. Агар ечим унинг бошчилигида рўёбга чиқса бу бир томондан унинг халқаро мақомини кўтариади, бошқа томондан унинг елкасига оғир юк бўлиб тушган Суриядаги ҳарбий ролининг тугашини тезлаштиради. Шунинг учун Россия Суриядаги янги конституцияни ҳамда кўзда тутилган сиёсий ислоҳотларни муҳокама қилиш учун 2017 йил 18 ноябрда қора денгиздаги (Сочи) курортида ўтказиладиган «Сурия миллий диалоги» конференциясида қатнашишлари учун 33та жамоа ва партияга таклифнома жўнатди. (Дурагушшомия, 2017 йил 2 ноябр. Бу хабар қисқа ўзгаришлар билан келтирилди).

Афтидан, тентак Россия ўзининг Шомдаги роли факат ҳарбий рол эканини ҳали ҳам тушунмаган кўринади. У Шомда ҳамон Американинг вакили сифатида хизмат қилмоқда ва бундан кейин ҳам шундай бўлиб қолади. Сиёсий ечимнинг аниқ бир шаклга келтириш унинг салоҳияти эмас, балки Американинг салоҳиятидир. Америка Асад режими ўрнига келувчи режим тайёр бўлгунига қадар режимни мустаҳкамлашни ва унинг қулашини олдини олишни ўзининг салоҳияти деб билади. Шунинг учун Америка Сочи конференциясини муваффақиятсизликка учратишга ва Россияга қаттиқ тарсаки туширишга ҳаракат қилди. БМТ Сурия масаласи бўйича Россия Сочида ўтказишга чақирган конференция халқаро йигин эмаслигини эълон қилди. Музокарачи олий ҳайъат ҳам Россия чақирган конференцияда қатнашмаслигини маълум қилди. Бу ҳайъат «БМТ таъсир доирасидан ташқарида ўтказилган ҳамда халқимиз хуқуки ҳимоясининг халқаро кафолати етарли бўлмаган ҳеч қандай тадбирларда асло қатнашмаймиз» дея таъкидлади. (Дурагушшомия, 2017 йил 2 ноябр). Бу холат Россияни ўз

обрўсими сақлаб қолиш учун конференцияни кечиктиришга мажбур қилди.

Россия очиқчасига Башар режими билан бирга турди, у билан бир қаторда жанг қилди ва Америка уни аҳмоқ қилиб ўйнади. Шу манзарада АҚШ Шом аҳлини қирғин қилиш, репрессия қилиб кўчишга мажбуrlаш жиноятларига гўё ўзини алоқаси йўқ қилиб кўрсатмоқда. Қолаверса у ўзини Эронга, Башар режимига ва Давлат ташкилотига душман қилиб кўрсатиб бунинг ортидаги ҳақиқий мақсадини яширмоқда. Унинг бу мақсади Шом қўзғолонига барҳам беришда гавдаланади. Чунки у бу қўзғолонда исломий талабларни, яъни Исломий Халифалик давлатида Аллоҳнинг шариатини ҳакам қилиш талабларини кўрди. АҚШ мудофаа вазири Жеймс Меттис ҳатто музокараларда бир ечимга келингунига қадар ўз мамлакати Суриядаги ҳарбий иштирокини сақлаб қолишини, шунингдек анчадан буён бўлиб келаётган Исломий Давлат ташкилотига қарши курашини яна давом эттиришни таъкидлади. У шундай деди: «Биз БМТ раҳбарлигидаги Женева музокараларига сиёсий сулҳ учун борамиз. Бизнинг ҳозирги мақсадимиз Давлат ташкилотини тугатгунимизга қадар амалиётларимизни давом эттиришдир». Шунингдек у, юрт фарзандлари юрт ишини ўз қўлларига олиш имконига эга бўлган пайтда Давлат ташкилоти устидан ғалабага эришилишини урғулади. Унинг билдиришича, ҳозир АҚШ кучлари Суриядан асло чиқиб кетмайди. Модомики, Давлат ташкилоти ҳали жанг қилишни истар экан, халқаро иттифоқ кучлари жанг қилаверади. (Ал-Жазира Нет 2017 йил 14 ноябр). Кўшма Штатларнинг айтишича, АҚШ армияси нафақат Давлат ташкилотини мағлубиятга учратиш учун, балки Сурия президенти ўзининг иттифоқчиси бўлмиш Эрон билан бирга бутун юртни ўз назорати остига олишини олдини олиш учун Сурияда қолади. (Би-Би-Си араб хизмати, 2018 йил 18 январ).

Биз Америка, Россия ва бошқа кофир давлатларнинг Асад режими билан бирга туришини «бу давлатлар ўз манфаатларини, қолаверса минтақадаги вужудини сақлаб қолиш учун у билан бирга туришди» дея изоҳлай олишимиз

мумкин. Бироқ Эрдоганнинг Шом аҳлига хиёнат қилишига изоҳ топа олмаймиз. Чунки у улардан воз кечибгина қолмади, балки муборак Шом заминида Американинг илмоний сиёсий ечимини мустаҳкамлаш учун кофир давлатлар билан бир сафда турди. Сурия шимолидаги «Зайтун новдаси» амалиёти Эрдоганнинг Шом аҳлига қилган хиёнатлари занжирининг бир ҳалқаси, холос. У олдин Ҳалабни режимга топширгани каби бу сафар Идлибни топшириш мақсадида бу амалиётни бошлади. Шундай экан, унга алданганлар ёки «нодонликлари сабаб, бузоққа ибодат қилиш билан кўнгиллари тўлганлар» эс-хушини йигадиларми?!

Туркия ташқи ишлар вазири Мавлуд Човушўғли 2018 йил 20 январ шанба куни Туркия армияси Анқара эълон қилган «зайтун новдаси» амалиёти бошланиши билан Сурия шимолидаги қуролли курд кучлари назоратидаги Африн минтақасини ҳаводан ҳам, куруқликдан ҳам ўққа тутганини маълум қилди. Туркия вазири ўз мамлакати амалга оширадиган ишлари ҳақида барча томонларни хабардор қилгани ва ҳатто Сурия режимига ёзма хабар йўллаганига эътиборни қаратди. У яна бундай қўшимча қилди: «Бизнинг режимга алоқамиз бўлмаса-да, бундай қадамни халқаро қонунларга мувофиқ ташладик» деб қўшимча қилди. (Sky News Arabic, 2018 йил 20 январ).

Қолаверса, Туркияning амалиёти Россия билан олдиндан келишиб амалга оширилди. Россия мудофаа вазирлиги Туркия армияси бош штаби қўмондони Хулуси Акар ва Туркия разведкаси раҳбари Ҳоқон Фидон Россия бош штаби бошлиғи Валерий Герасимов билан учрашганини ҳамда учрашув чоғида Суриядаги, шу жумладан «хавфсиз худудлар»даги вазият муҳокама қилинганини маълум қилди. (Шом ахборот тармоғи, 2018 йил 18 январ).

Ҳалабни топшириш сценарийсини такрорлаш учун амалга оширилган ушбу амалиётда долларга алданган гуруҳларнинг иштирок этиши шармандалиқдир. Сурия озодлик армиясидаги бир етакчи шахснинг билдиришича, курдларнинг Ҳалқ мудофааси отрядлари назоратидаги минтақаларнинг шимоли-ғарбий қисмидаги келгуси

амалиётда «Сурия миллий қўшини» номи остидаги гуруҳлар иштирок этади. Ислим айтилмаслигини афзал билган бу етакчининг таъкидлашича, турли хил гуруҳлар билан Ҳалабнинг шимоли-ғарбий қисмидаги ҳарбий базада жойлашган турк зобитлари ўртасида жанг тафсилотлари ҳақида ҳамда кўчирилиши керак бўлган таянч нуқталарини муҳокама қилиш учун дастлабки музокаралар бўлиб ўтмоқда. У иш маҳфилигини сақлаш учун қўшимча тафсилотлар ҳақида айтмасликни афзал кўрди. (Сурия нидоси тармоғи, 2018 йил 16 январ). Ҳамкорликдаги ҳаракат ҳақиқатдан ҳам амалга ошди. Долларларга алданган ҳаёсиз гуруҳлар ўз қуролларини болалар, аёллар ва қариялар қотилининг кўксидан узокроққа қаратишиди. Улар Идлибни жиноятчи Баъс режимига топшириш учун тузилган Туркия-Америка режасига мувофиқ ўз қуролларини ҳаёсизларча курдлар томонга қаратишиди. Сурия озодлик қўшини гуруҳлари Африн минтақасидаги «Зайтун новдаси» амалиёти бошлангандан бери анча илгарилашда давом этмоқда. Бу кунлар давомида улар Ҳалқ мудофааси отрядлари (YPG) билан бўлган жанглардан кейин Мерседес тепалигини ва бошқа бир нечта тепаликларни эгаллашди. Бундан олдин эрта тонгда (YPG) отрядлари мудофаа тизими қулатилганидан кейин Бески қишлоғини, 740 пунктини, Африн ғарбидаги Ражу тоғида жойлашган ҳарбий машғулот лагерини эгаллашган эди. (Шом ахборот тармоғи 2018 йил 27 январ).

Туркия ва унга алданган гуруҳлар Курд ҳалқ ҳимояси кучларига қарши ҳарбий амалиётларни бошлаган пайтда Асад режими ва Россиянинг қўли бўшаб қолди. Чунки, хоин Эрдоган режимга қарши курашаётган гуруҳларни курдларга қарши жанг қилиш сари буриб юборгани сабабли майдон қаршиликдан холи бўлиб қолди. Бунинг натижасида ушбу гуруҳлар ва Эрдоганнинг кўз ўнгидаги Россия учоқлари ўз бомбалари билан вайрон қилди, Асад тўдалари бостириб кириб қирғин қилди. Ҳолбуки, Эрдоган бундан олдин иккинчи Ҳамага асло йўл қўймаймиз, деб ваъда берган эди! Шом ахборот тармоғи 2018 йил 27 январда шундай хабарни берди: Россия ва Асаднинг ҳарбий учоқ ва вертолётлари

Идлиб муҳофазасининг шарқий ва жанубий провинцияларига қарши шафқатсиз хаво ҳужумларини амалга ошириши оқибатида Роъсул Айн шахрида икки киши шаҳид бўлди. Тавил Ҳалиб қишлоқларида, Султон, Робиа ва Шавҳо тепаликларида ҳам яралангандар бўлди. Фарбий провинцияда ҳам Жисруш Шуғур шахрига қарши амалга оширилган ракета ҳужуми оқибатида бир киши шаҳид бўлди ва бир неча киши яраланди. Дома ва Ғассония шаҳарларига қарши амалга оширилган шундай ҳужумлар оқибатида яралангандар бўлди. Ҳалабда Асад кучлари Таҳрирушшом ҳайъати билан бўлган тўқнашувлардан кейин жанубий провинциянинг Тарфовий қишлоғи ғарбидаги Ваз тепалигини эгаллаш имконига эга бўлганини эълон қилди.

Бундай ҳажмдаги ҳарбий амалиётнинг АҚШ розилигисиз ва у олдиндан уни маъқулламаса амалга ошиши мумкин эмаслиги табиий. Қолаверса Американинг Туркияни курдларга қарши ҳаракатга қўзғаш учун сўнгги пайтда курдлар қўшинини қуроллантириб машғулотдан ўтказиши «Зайтун новдаси» амалиётига хозирлик кўрилаётган бир вақтга тўғри келди. Чунки Туркия ўзининг Сурия билан чегарадош ҳудудида курд давлати пайдо бўлишидан хавфсирамоқда. АҚШ мудофаа вазирлиги матбуот котиби Эрик Баон ўз мамлакати жангари куч бўлган Сурия демократик кучларини барқарорликни мустаҳкамловчи ва майдонни назорат қилувчи кучга айлантириш учун уларни машғулотдан ўтказишини айтган эди. (Шом ахборот тармоғи, 2018 йил 18 январ).

Американинг бу амалиётга рози бўлганини ва қолаверса Туркияни уни амалга оширишга унdagанини қуйидагилар тасдиқлади:

1 – АҚШ ташқи ишлар вазири Рекс Тиллерсон ўз мамлакатининг Сурия шимолида чегарани қўриқловчи кучларни тузиш нияти борлигини рад этди. У «бу ерда иш нотўғри сифатланган» деди. (Би-Би-Си араб хизмати, 2018 йил 18 январ). Бу билан у Туркияни хотиржам қилишни қўзлади. Чунки Туркия Американинг Сурияда курд

кучларини машғулотдан ўтказишига эътиroz билдириб пиёладаги довулдек қўзгалган эди.

2 – АҚШнинг Хавфсизлик масалалари бўйича эксперти шундай деди: «АҚШ маъмурияти Туркия кучлари Афринда бошлаган ҳарбий амалиётнинг бошқа минтақаларга чўзилиб кетмаслигини умид қиласди». Унинг таъкидлашича, Вашингтон Анқарани ҳарбий амалиётни тўхтатишга унди оладиган бирор бир қувват картасига эга эмас. (Арабий-21, 2018 йил 24 январ).

3 – Туркия ташқи ишлар вазири Мавлуд Човушўғли америкалик ҳамкасби Рекс Тиллерсон Анқаранинг хавфсизлик масаласидаги хавотирларига жавоб қилиб Сурияда 30 км узоқликдаги хавфсизлик линиясини барпо қилишни таклиф қилганини билдириди. (Arabic.rt.com, 2018 йил 24 январ).

4 – Туркия президенти матбуот котиби Иброҳим Калин ва АҚШ миллий хавфсизлик маслаҳатчиси Герберт Макмастер Халқ мудофааси отрядларини қурол билан таъминлашни тўхтатишга келишишди. Онадўли агентлигига кўра, Калин ва Макмастер ўртасида бўлиб ўтган телефон сўзлашувида ҳар иккиси курд ҳарбий ташкилотларини қурол билан таъминлаш тўхтатилишини ҳамда икки томон ўртасидаги келишув масаласида ўзаро ҳамфирлиликка эришиш лозимлигини таъкидлашди. Калин Макмастер билан бўлган сухбати чоғида тушунмовчиликни олдини олиш учун Туркияning хавфсизлик масаласидаги хавотирлари эътиборга олиниши ҳамда келишув ишончли бўлиши лозимлигини урғулади. (Шом ахборот тармоғи, 2018 йил 27 январ).

Ўтган етти йил мобайннида Суриядаги қўзғолон оғир вазиятларни бошдан кечирди. Чунки Асад режими Россия ва Эроннинг чексиз ёрдами билан асосий фронтларда илгарилади. Туркия, Саудия ва «Мок-Мом» ҳарбий амалиётлар маркази гурухларни кишанлашда, кейин уларга стратегик мавқеларида заар етказиша ҳамда Давлат ташкилотининг сохта халифалигини деярли йўқ қилишда муваффақиятга эришди. Аллоҳга содик қўзғолончилар географик жиҳатдан бир-биридан узилган минтақаларда ажralиб қолдилар ёки Идлиб ва унинг

провинцияларида изоляцияда қолдилар. Бу ва бундан бошқа ишлар Сурия саҳнасини Америка истаган қуидагича шаклга келишига олиб борди:

1 – Россия ва Эроннинг Башар режими учун кўрсатаётган ҳарбий ёрдамини қандай бўлса шундайлигича қолдириш ҳамда ушбу малъун учликни гўёки Шом аҳли иродасини синдириш учун уларни қирғин қилиш вазифасини олган битта иттифоқ қилиб кўрсатиш.

2 – Ёвузлик учлиги (Туркия, Россия ва Эрон) ўртасида мувофиқлаштирилган, Остона конференциялари орқали аста-аста мухолафат гуруҳларини жалб қилишга қаратилган дипломатик ҳаракатларга имкон бериш ва охир бориб қўзғолон оловини ўчириш.

3 – Буларга параллел равища тулки Де Мистура мухолафатчи кучларни режим билан бирга Женевада тўплаш устида ҳамда Америка Башарнинг ўзини ҳокимиятда сақлаб қолиш ёки Шом ва унинг аҳли устидан унинг чангалини мустаҳкамлайдиган бошқа хоинни тиклаш орқали альтернативни тайёрлашга эришгунинга қадар бу масалани мубҳамлик гирдобига тушириш учун имкониятларни ишга солиш устида ишламоқда. Бироқ бунга йўл бўлсин.

4 – У ерда Давлат ташкилоти мавжуд бўлган (қаршилик) ўчогини сақлаб қолиш. Унинг сақлаб қолиниши Америка, Россия, Туркия, Эрон, Асад режими, курдлар ва мўътадил мухолафатдан иборат барча кучлар учун қачон керак бўлса ушбу ташкилотга қарши курашиб номи остида (террорга) холис қўзғолончиларга қарши курашиб имконини беради.

5 – Америка Шом аҳлини чалғитиши учун Эронга ва Асад режимига ўзини душман қилиб кўрсатмоқда. У ўзининг ҳозирги стратегиясида минтақада Эронни изоляция қилиб, ўзини унга душман қилиб кўрсатяпти. Шунингдек у сўнгги пайтларда курдларни очиқласига ҳарбий жиҳатдан қўллаб-қувватлаши муқобилида Шом аҳлига нисбатан Россия ва Эрон амалга ошираётган қирғинларга ўз норозилигини билдирияпти.

Шом қўзғолонига душман, мақсадлари турлича бўлган халқаро, регионал ва маҳаллий кучлар Шом аҳлига

(Аллоҳнинг энг яхши бандаларига) қарши битта иттифоққа тўпланиб, деярли ундан тоғлар емирилиб кетадиган макр-ҳийлаларни қилдилар.

﴿وَقَدْ مَكْرُوْهُمْ وَعِنْدَ اللَّهِ مَكْرُهُمْ وَإِنْ كَانَ مَكْرُهُمْ لِتُرْتَبُوهُ مِنْهُ الْجَبَالُ﴾

﴿فَلَا تَحْسِنَ اللَّهُ مُخْلِفٌ وَعَدَهُ رُسُلُهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ ذُو أَيْتَقَامِ﴾

«Дарҳақиқат, улар (яъни Макка мушииклари) ўзларининг макр-ҳийлаларини қилдилар. (Лекин) агар уларнинг макрлари сабабли тоғлар емирилиб кетадиган бўлса-да, уларнинг (бу) макр-ҳийлалари Аллоҳ ҳузурида (маълумдир). (Эй Мұҳаммад), сиз ҳаргиз Аллоҳни ўз пайгамбарларига берган («Биз албатта пайгамбарларимизни голиб қилурмиз», деган) ваъдасига хилоф қилувчи, деб ўйламанг. Албатта, Аллоҳ голибдир (қиёматда) интиқом олгувчидир» [Иброҳим 46-47]

Шом аҳли шунча қирғинбарот ва қийинчиликларни, қийноқ ва қувғинларни бошдан кечираётган бўлса-да ҳеч бир оқил киши Америка Суриядаги кўзлаган мақсадига етди, деб ҳукм чиқармайди. Чунки у Башар Асадни қўзғолондан олдинги даврга қайтаришга эриша олмади. Шунингдек, Асаднинг ўрнига Шом заминида куфр ва тоғутни қоим қиласиган альтернативни пайдо қила олмади.

Кўзғолон саккизинчи йилига кирап экан, у ерда сиёсий бўшлиқ ҳукмрон, деб айтилса Шом воқелигига тўғри баҳо берилган бўлади. Зоро Шомдаги курашнинг ҳақиқати шуки, у ерда икки мафкура, икки ҳазорат ва икки мабда ўртасида кураш кетмоқда. Яъни, Ҳизб ут-Тахrir етакчилигидаги Ислом, унинг фикрати ва ҳазорати билан Америка бошлигидаги капитализм, унинг илмонийлиги ва ҳазорати ўртасида кураш кетмоқда. Бу курашда Шом аҳлининг ва бутун Умматнинг холис кишилари Ҳизб ут-Тахrir билан бирга бўлса, кофиirlарнинг малайлари ва тарафдорлари Америка билан биргадир. Кураш кўза оғзидан чиқиш босқичига киришидан олдин бутун Шом аҳли, хоссатан унинг муҳоҳид қўзғолончилари Ислом мабдасини маҳкам ушлашлари лозим. Яъни улар, Ислом фикрати, ҳазорати ва унинг Исломий Халифаликда гавдаланувчи давлатини маҳкам

ушлашлари ҳамда Американинг илмоний лойиҳасига барҳам беришга, Исломнинг сиёсий лойиҳаси бўлмиш Исломий Халифалик давлати лойиҳасини қайта тиклашга қатъий қарор қилишлари лозим. Шундагина Шом аҳлининг мислсиз қурбонликлари яхшилик ила тилга олиниб, нурли саҳифаларга битилади ва бу кишилар Мадинаи мунавварада биринчи Ислом давлатини барпо қилган ансорларга яқин бўладилар.

Қўзғолон душманлари ҳарбий жиҳатдан, хусусан ҳарбий ҳаво кучлари жиҳатидан олиб қараганда қўзғолончилардан устун бўлиши мумкин. Бироқ жанг майдонида қўзғолончилар улардан устундирлар. Қўзғолон бошланганидан бери улар ўртасида бўлган жанглар бунга ёрқин далилдир.

Шунинг учун биз қайта айтамизки, Шом ҳамон аниқ бир томонда қарор топмаган жанг саҳнasi бўлиб қолмоқда. Агар Шом ахли алам чекаётган бўлса, уларнинг бутун душманлари ҳам алам чекмоқда. Шом ахли ғалабани ва қўллаб-куватловни Аллоҳдан умид қиласди. Душманлари эса, буни умид кила олмайдилар. Айни шу нарса душманлари учун эмас, балки улар учун берилган устунликдир. Фикр юритмайдиларми? Аллоҳ Таоло айтади:

﴿وَلَا تَهْنُوا فِي أَبْتِغَاءِ الْقَوْمِ إِنْ تَكُونُوا تَالِمُونَ فَإِنَّهُمْ يَأْلَمُونَ كَمَا تَالَمُونَ وَتَرَجُونَ مِنَ اللَّهِ مَا لَا يَرْجُونَ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا﴾

«Бу кофир қавмни қувишда сусткашлик қилмангиз! Агар қийналаётган бўлсангизлар, улар ҳам сизлар қийналганингиздек қийналмоқдалар. (Шу билан бирга) сизлар Аллоҳ томонидан улар умид қилмаган нарсани (яъни савобни, шаҳидлик неъматига муюссар бўлишини, қолаверса, галаба қозонишни) умид қилмоқдасизлар-ку?! Аллоҳ билим ва ҳикмат эгаси бўлган зотдир» [Нисо 104]

Мен ушбу мақолада Шом ахлига фазовий каналларда меҳмон бўлган ҳарбий таҳлилчи сифатида ёки газета саҳифаларидағи воқеаларни варақлашни хуш кўрган эксперт сифатида мурожаат қилмайман. Балки мен Шом ахлига етган оғат даҳшатидан куйиб ёнган бир мусулмон сифатида мурожаат

қиласман. Мен Халифалик байроғи бўлмиш оқ ва қора байроқларнинг Уммат майдони узра ҳилпирашига ва Шом заминида, яъни Росууллоҳ ﷺ кўрган китоб устуни тикланишига лойиқ бўлган заминда Халифалик давлати эълон қилинишига муштоқ бўлган бир мусулмон сифатида мурожаат қиласман. Абу Дардодан ривоят қилинган ҳадисда Росууллоҳ ﷺ айтадилар:

«بَيْنَا أَنَا نَائِمٌ، إِذْ رَأَيْتُ عَمُودَ الْكِتَابِ احْتَمَلَ مِنْ تَحْتِ رَأْسِي، فَظَنَّتُ أَنَّهُ مَدْهُوبٌ بِهِ، فَأَتَعْتَهُ بَصَرِي فَعَمِدَ بِهِ إِلَى الشَّامِ، أَلَا وَإِنَّ الْيَعَانَ حِينَ تَقْعُدُ الْفَتَنَ بِالشَّامِ»

«Уйқуда эканимда бошим узра кўтарилиган китоб устунини кўрдим. Мен уни йиқилди деб ўйладим. Унга тикилиб қараган эдим, у Шомга тикланди. Огоҳ бўлинг, фитналар воқе бўлган пайтда имон Шомда бўлади». (Аҳмад ибн Ҳанбал, «Саҳобалар фазилатлари»).

Эй Шом ахли, шуни унутмангки, Аллоҳ сизлар учун макон ва инсон шарафини бир вақтда жамлади. Албатта ғалабага сабр билан эришилади ва албатта оғирлик-машақкат билан бирга енгиллик ҳам бордир. Сиз ҳадсиз курбонликларни бердингиз, болалар қирғин қилинганидан, оилалар кўчирилганидан ва юрт вайрон қилинганидан кейин ачинадиган нарсангиз ҳам қолмади... Билингки, сиз туб ўзгариш манбаси ва омма халқ пойдеворисиз. Чунки Америка, Россия ва Асад режими каби тоғутлар ҳамда Шом ютида улар учун қулайлик яратган малайлар қаршисида ҳамон сабот билан турибсиз. Бас шундай экан, Халифаликни талаб қилишда ҳам сабот билан туринг. Зеро, сиз учун азизлик Халифаликдадир. Туркия, Саудия ва Қатар ўзларининг сиёсий мақсадларини кўзлаб бераётган ифлос пулларга чўзилган қўлларни узишни талаб қилиб баралла ҳайқиринг. Шунингдек, гуруҳлардан ғояни бирлаштиришни талаб қилинг. Бу ғоя режимни ўз уйида қулатиш ва унинг вайроналари устида Аллоҳнинг бошқарувини барпо қилишдир.

Эй қўзғолончилар:

Агар сиз ҳақиқатан Аллоҳ йўлида жиҳод қилиш учун чиқкан бўлсангиз ва режимни бутун таянchlари билан қулатиб

унинг ўрнига Аллоҳнинг бошқарувини барпо қилиш орқали унинг розилигини умид қилсангиз қуидаги ишлар сизга вожибdir:

1 – Ислом ақидасидан балқиб чиққан сиёсий лойиха бўлган Халифалик лойихасини қабул қилинг ва Ҳизб ут-Таҳрирни қўзғолонга сиёсий етакчи қилиб олинг.

2 – Сизни кофирларга, Мок-Мом марказига боғлаб қўйган арқонни узинг, сиёсий мақсадда берилган ифлос пулларни Туркия, Саудия ва уларга ўхшаган қўзғолонга макр қилувчи регионал давлатлар юзига қайтариб сочинг.

3 – Режим билан олдин имзоланган сулҳ ва келишувлардан, бу келишувлар Россия ёки БМТ ҳомийлигида имзоланган бўладими ё Туркия ва Саудия ҳомийлигида имзоланган бўладими ҳеч бир фарқсиз барчасидан поклигингизни эълон қилинг.

4 – Остона ва Женева каби барча конференцияларда қабул қилинган келишув ва шартномаларни ҳам, уларнинг ортида турган кучларни ҳам рад этинг.

5 – Америка, Россия, Европа ва яхуд давлатларининг мустамлакачи қуфр давлатлари эканини очиқ айтинг. Чунки улар сиёсий лойихалари орқали Шомни ўзларига қарам қилишга ва ўз ҳукмронликларига бўйсундиришга харакат қиладилар.

6 – БМТ каби халқаро муассасаларга мустамлакачи қуфр муассасалари деган эътиборда қаранг. Чунки Америка ўз ҳукмронлигини ўрнатишда ва манфаатларини рўёбга чиқаришда шу муассасалардан фойдаланади.

7 – Араб давлатлари лигаси, Исломий конференция ташкилоти ва булардан бошқа зааркунанда ташкилотларни мустамлакачи кофирга малай, мусулмонлар манфаатларига душман ташкилотлар, деб эътибор қилинг.

8 – Ихтилофларни бир четга улоқтииринг, гуруҳ ва минтақа ақлияси билан фикрлашни тарқ қилинг. Чунки бундай фикрлаш қўзғолонга зарар келтиради ва унинг фаолиятини музлатади.

9 – Стратегик минтақаларда жойлашган, жойлашиш ўрни тажрибали кишилар томонидан белгиланган қўшма

амалиётлар марказларини ташкил қилинг. Бу марказларнинг барчаси яроқли, кучли, ўз ишини Аллоҳнинг динига ғалаба келтириш ва унинг шариатини барпо қилиш учун қиладиган ҳарбий етакчиликка бўйсунсин.

10 – Жангга тарғиб қилиш ва шаҳидлик ажрини улуғлаш орқали халқ базасига (Шом аҳли оммасига) мос равишда бутун Сурия бўйлаб фронтлар очишни эълон қилинг.

Фронтларнинг бу тарзда очилиши қуйидаги натижаларни беради:

а) Ўзини четга олган, иккиланган қўзғолончиларни қўзғолон карвонига қўшилишга ундайди.

б) Мужоҳидлар ғайратини оширади ва ғалаба яқинлиги хақида уларга хуш хабар беради.

в) Асад режими, Эрон ва унинг малайлари жангчилари қатъиятини синдиради.

г) Режимнинг кучини тарқатиб заифлаштиради ва унинг ортидаги кофир давлатлар кучларини қочишига мажбур қиласи.

д) Режим қулаб унинг ҳарбий секторлари емирилади.

Ер юзининг шарқу ғарбидаги мусулмонлар золим, малай ҳукмдорлар зулми остида турмуш қийинчилигини тотганларидан кейин Аллоҳ уларни ғалаба билан сийлаганидан хурсанд бўладилар. Кофир душманларни дўст тутган бу ҳукмдорлар мусулмонларнинг юртларини, орномусларини, бойликлари ва муқаддас жойларини хеч қаршиликсиз душманларга топшириб қўйдилар. Натижада ўzlари ҳам хор бўлдилар, бошқаларни ҳам хор қилдилар, ўzlари ҳам адашдилар ва бошқаларни ҳам адаштиридилар.

Шом замини энг қўзга кўринган заминдир. Америка унинг бошқа юртлардан устунлигини, шунингдек унинг аҳли бошқа мусулмонлардан афзаллигини билади. Шунинг учун у ўз халқига қаттиқ зулм қилувчи тоифачи алавий режимни танлади ва уни ўз буйруғига бўйсунадиган, қайтариқларидан қайтадиган малайи қилиб уламолар ва буюк қўмондонлар етишиб чиқсан жиҳод заминига тайинлади. Шундай экан, Шом аҳли пайғамбарлик минҳожи асосидаги Исломий Халифаликни тиклаш орқали Американинг бундай орзусига якун ясайдиларми? □

**РОССИЯГА НИСБАТАН ИСЛОМ, ХАЛИФАЛИК ВА ҲИЗБ
ҮТ-ТАҲРИР ХАТАРИ (2)**

**Россиянинг Ислом ва Халифаликдан
ташвишланаётганига далолат қилувчи айрим баёнот ва
ҳодисалар**

Islamist-movements.com веб-сайти «Кавказ давлатлари ва Сурияга берилаётган ҳарбий кўмак. Россия ИШИДга қарши уруш эълон қилмоқда» сарлавҳа остидаги мақолани нашр қилди. Унда жумладан бундай дейилади: «Россия Шарқ ва Фарbdаги бошқа давлатлар каби ИШИД хатаридан ҳамда Ироқ, Сурия ва Ўрта Шарқ давлатларида фаолият қилаётган бошқа террорчи ташкилотлар хатаридан хавфсирамоқда. Шу кунларда Россия матбуоти ушбу хатар ва унинг Россия ҳалқига нисбатан таҳдидлари ҳақидаги баҳс ва мунозараларга тўлиб тошди. Айни таҳдид нафақат бу ташкилотларнинг Россия давлати ичida террор амалиётларини уюштириши мумкинлигига, балки россиялик ёшлар, хусусан кавказликларнинг Сурия ва Ироқда жанг қилиш учун ИШИДга қўшилиб кетишидадир. Бу ерда эътибор қаратиш лозим бўлган нарса шуки, бу ёшлар асосан чеченистон ва доғистонлик мусулмонлардир. Лекин рус миллатидан бўлган ёшларнинг Ўрта Шарқдаги жангари террорчи ташкилотлар сафига қўшилаётгани ҳам яна бир янгиликдир».

Мақолада яна шундай келади: «Президент Путин 2015 йил 15 сентябр, сешанба куни ўтказган Коллектив Хавфсизлик Шартномаси Ташкилоти (КХШТ) саммитида ИШИД сафида жанг қилган Россия фуқароларининг – Ўрта Шарқда ҳарбий ва идеологик тайёргарликдан ўтганидан кейин – мамлакатга қайтиши эҳтимолидан ташвишда эканини билдириди».

Путин жумладан бундай дейди: «Кўп давлатлардан, шу жумладан Европа ва поссовет давлатларидан бўлган қуролли шахслар айни ташкилот сафида ҳарбий ва идеологик тайёргарликдан ўтятти. Биз уларнинг юртимизга қайтишидан ташвишдамиз». У яна сўзида давом этиб бундай деди: «Москва Сурия ҳукуматини террорчиларга қарши курашда қўллаб-қувватлайди, уларга керакли ҳарбий ёрдамларни беради ва бу ёрдамларни тўхтатмайди». Шунингдек, Путин «ИШИД террорчи ташкилоти Макка, Мадина ва Қудусни

эгалламокчи, у Европа ва Россияга хавф солмоқда», дер экан, бу ташкилотнинг «ўз юргига кўз олайтираётгани»дан ташвиш билдириди.

Аммо аслида, ИШИД деган нарса шунчаки бир нишон, холос. Яъни у Америка бошқа давлатларни қўрқитиш ва уларни ўзи хоҳлаган йўналишга юришга мажбурлаш учун қўллаётган қуролдан бошқа нарса эмас. Россия бу ишда Америка билан ҳамкор ва унга хизмат қилмоқда. Путин баёнотларида тилга олган ИШИД шунчаки бир номдан бошқа нарса эмас. Бу ерда аслида ақида ва фикр сифатига эга бўлган Ислом, фаол кучга айланиши мумкин бўлган халқ ва уюшма сифатига эга бўлган мусулмонлар ҳамда сиёсий куч ва буюк давлат сифатига эга бўлган Халифалик кўзда тутилган. Россия ташқи ишлар вазири Сергей Лавров биринчи каналдаги кўрсатувлардан бирида таъкидлашича, барча ғарблик шериклар Ўрта Шарқ ва Шимолий Африкадаги асосий хавф Суриядаги Асад режими эмас, балки ИШИД эканини англаб этишган. Лекин кўпчилик бу хақда паст овоз билан гапирмоқда.

«Хитой-Осиё терроризмга қарши кураш ҳамкорлиги» номли мақолада «Хитой ва Россия терроризмга қарши курашиш учун маҳсус бирлашма тузишга қарор қилишгани»ни ўқишимиз мумкин. Хитой ғарбидаги Шинжон автоном ҳудудида зўравонлик кучайиши ортидан тарқатилган бу хабарда барча маломат тоши «Хитой ташқарисидаги экстремистик групкалар»га отилди.

Ҳукуматга қарашли «Чайна дейли» газетаси 2014 йил яқунида терроризмга қарши курашиш учун Шанхай Ҳамкорлик Ташкилотининг янги минтақавий тузилмаси ташкил қилиниши ҳақида ёзди. Айни ташкилот 2001 йили Хитой, Россия, Қирғизистон, Қозоғистон, Тожикистон ва Ўзбекистон каби Ўрта Осиё давлатлари ўртасида тузилган. У экстремизм хавфи ва қўшни Афғонистондан келаётган наркотик моддалар савдосига қарши курашувчи минтақавий хавфсизлик уюшмасидир.

Хитой, Россия ва тўрт Ўрта Осиё давлатлари етакчилари 2003 йили Ўзбекистонда терроризмга қарши курашиш марказини тузишга келишиб олишиди. Шунингдек, улар

Шанхай Ҳамкорлик Ташкилотига Хитой, Россия, Қозогистон, Қирғизистон, Тожикистон ва Ўзбекистон ўртасидаги иқтисодий алоқаларни мустаҳкамлашда катта роль беришга ва ўзаро эркин савдо худуди яратишга келишиб олишди. Хитой бош вазири Вэнь Цзябао журналистларга бундай деди: «Мен йиғилиш натижаларига қониқиши хосил қилдим. Бу харакатлар Шанхай Ҳамкорлик Ташкилоти янги тараққиёт босқичига кирганини кўрсатяпти. Шанхай Ҳамкорлик Ташкилотидаги муҳим соҳа иқтисодий тараққиётдир». Йиғилишда ҳукумат етакчилари олтида ҳужжатни имзолашди. Терроризмга қарши курашишда минтақавий кенгаш тузиш ва унга хос тартиб қоидаларни ишлаб чиқиш ҳамда минтақавий иқтисодий ҳамкорлик ҳақидаги ҳужжатлар шулар жумласидандир. (Рейтер).

Ал-Жазира веб-сайтининг 2014 йил 10 июнда нашр қилган хабарга кўра, Хитой ахборот воситалари Шинжон автоном ҳудудида зўравонлик кучайиши ортидан Хитой ва Россия етакчилигидаги хавфсизлик гурӯҳ томонидан терроризмга қарши кураш бўйича маҳсус бирлашма тузилиши ҳақида ҳабар берган. Бу хабарда ҳам маломат тоши қисман «Хитой ташқарисидаги экстремистик гурӯҳлар»га отилган.

Хитойнинг «Чайна дейли» газетаси 2014 йил якунида Шанхай Ҳамкорлик Ташкилоти терроризмга қарши курашиш учун янги минтақавий гурӯҳ тузиши ҳақида ҳабар берди. Расмий Пекинга кўра, Шинжондаги сепаратист жамоалар Шарқий Туркистон номли давлат тиклашга харакат қилмоқда. Бу сепаратистлар Ўрта Осиё ва Покистондаги жангарилар билан алоқага эга. Маълумки, Хитой, Россия, Қозогистон, Қирғизистон, Тожикистон, Ўзбекистон каби тўрт Ўрта Осиё давлатлари 2001 йил Шанхай Ҳамкорлик Ташкилотини тузишган. Бу ташкилот экстремизм хавфи ва Афғонистондан келаётган наркотик моддалар савдосига қарши курашиш учун тузишган минтақавий хавфсизлик уюшмаси ҳисобланади. (Ал-Жазира).

Ҳизб ут-Таҳрир Қирғизистон вилояти матбуот бўлими раиси 2014 йил 10 июлда «Шанхай Ҳамкорлик Ташкилоти давлатлари Ҳизб ут-Таҳрирга қарши курашиш учун тил бириктиришмоқда» номли баёнот чиқарган эди. Унда

жумладан бундай дейилади: «Шанхай Ҳамкорлик Ташкилотига аъзо давлатлар халқаро «Ҳизб ут-Таҳрир исломий» ташкилоти аъзоларига хос ҳужжатлар ва жиноий ишлар бўйича ўзаро маълумот алмашишади».

(РИА новости) ахборот агентлиги Шанхай Ҳамкорлик Ташкилотига қарашли терроризмга қарши кураш миңтақавий ижро кенгашининг ахборот марказига таяниб айтишича, ижроий кенгаш Тошкентдаги йиғин якунида бу масалага тўхталиб, сўнгги пайтларда Россияда «Ҳизб ут-Таҳрир» экстремистларига қарши жиноий ишлар кўпайганини айтади. Кенгашга кўра, Шанхай Ҳамкорлик Ташкилоти давлатлари ўртасида бу борада амалий тажриба алмашиш учун ҳамкорликни кучайтириш лозим... Россия жамиятида хусусан рус миллатига мансуб кишилар орасида Исломни қабул қилиш кўпайгани Путинни бу кўринишга қарши курашишни янада кучайтиришга ундади. Путин ўз ғоясини амалга ошириш учун Россияда Исломга алоқадор бўлган барча нарсани ман қилишга буйруқ берди ва Россиядаги мусулмонлар қалбига хавф сола бошлади. Масалан Новороссийск суди Куръони каримни экстремистик материал деб ҳукм чиқарди. ФСБ ходимлари томонидан Абдуллоҳ Гапаев исмли Ҳизб ут-Таҳрир аъзоси ўлдирилди. Мактабларда ҳижоб ман қилинди, Ихлос номли масжид бузиб юборилиб, унинг имоми Рустам Саффин ҳибсга олинди ва қамоқда унга нисбатан қаттиқ тазиيқ ўtkазилди. Путин мана шундай жирканч йўл билан Россияда Ислом тарқалишини олдини олмоқчи бўляпти. Яқинда расмийлар Татаристоннинг Чистополь шаҳридаги масжид музейга айлантирилиши хақида айтишди.

Путин етакчилигидаги Россия ҳукумати Ислом ва мусулмонларга қарши урушда ўзига тобе ва иттифоқчи давлатларни ўз сиёсатига юришга мажбурламоқда.

Путин раҳбарлиги остидаги рус ҳукумати ўзига тобе ва иттифоқчи давлатларни Ислом ва мусулмонларга қарши курашда ўз сиёсати бўйича юришга мажбурлайпти. У айни ғаразини амалга ошириш учун Шанхай Ҳамкорлик Ташкилоти ҳамда Коллектив Ҳавфсизлик Шартномаси Ташкилоти орқали турли хил режалар тузишга ва бошқа

республикаларни ҳам шу ишда шерик қилишга киришди. Ўрта Осиё республикалари ҳукмдорлари эса, билиб-билмай, турли суратда Россиянинг мана шу сиёсатига эргашмоқдалар ҳамда барчани «Ҳизб ут-Таҳрир»га қарши гижгижлашмоқда. Бироқ уларнинг Ҳизб фаолиятини тақиқлашга бўлган уринишлари фойда бермаяпти, муваффақиятсиз чиқмоқда. Шундай бўлишига қарамай, Россия ва унга тобе ҳукмдорлар Ҳизб ут-Таҳрирга қарши тухмат қилишда давом этмоқда. Новости ахборот агентлиги 2010 йил 9 апрелда қуйидаги хабарни тарқатди: «Шанхай Ҳамкорлик Ташкилотининг хавфсизлик идоралари вакиллари 10 апрел Ўзбекистон пойтахти Тошкентда экстремистик хисобланган ИШИД ва Ҳизб ут-Таҳрир исломий ташкилотлари таҳдидига қарши туриш йўлларини муҳокама қиласидар. Йиғилишда Россия, Хитой, Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон ва Ўзбекистон тарафлари иштирок этади. Шанхай Ҳамкорлик Ташкилотига қарашли минтақавий терроризмга қарши кураш кенгашининг учрашуvida Россия томонидан ФСБ директорининг биринчи ўринбосари Сергей Смирнов иштирок этади. ФСБ ижтимоий алоқалар маркази матбуот котибининг айтишича, йиғилишда экстремистик жамоаларга қарши курашиш чоралари қўриб чиқилади. Шунингдек, терроризм, экстремизм ва сепаратист ҳаракатларга қарши курашиш учун (2016-2017) йилларда ҳамкорлик қилиш бўйича программа ишлаб чиқилади.

Қозоғистоннинг Остона шаҳрида 2015 йил 10 октябр куни Россия президенти Владимир Путин ва поссовет республикалари раҳбарлари ўртасида учрашув бўлиб ўтди. Ундаги асосий масала терроризмга қарши кураш ва минтақавий хавфсизлик... бўлди. Путин учрашув чоғида Американинг ўз қўшинларини Афғонистонда қолдириш ҳақида якуний ечимга келганини танқид қилди. Путин Афғонистон тарафидан Ўрта Осиёга қадар ёйилиши эҳтимоли бўлган зўравонликнинг давом этишидан ташвишда эканини билдириди. Қирғизистон президенти Алмазбек Атамбаев ҳеч иккilanмай Москванинг Суриядаги «экстремистлар»га қарши ҳужумини қўллаб-қувватлади. Қозоғистон эса, аҳолисининг аксар қисми мусулмон бўлган давлатлар, шу жумладан Россия мутасаддилиги остида терроризмга қарши клубини

тузишга чақирди». Роя газетаси 2015 йил 14 октябр чоршанба кунги сонида Рейтер ахборот агентлигига таянган ҳолда қўйидаги хабарни келтириди: «Россия президенти Владимир Путин ўтган якшанба куни Саудия мудофаа вазири билан учрашди. Бу учрашув – Россия Сурияда ҳаво ҳужумларини амалга ошириб, Сурия низосига аралашганидан бери Сурия президенти Башар Асаднинг «ракаблар»и билан алоқа боғлашга бўлган Москва уринишларининг энг кучлиси саналади».

Путин Саудия валиаҳди Мұхаммад ибн Салмон билан учрашди... Бу учрашув Москва Асад душманларини, шу жумладан Риёз қўллаб-қувватлаётган мухолиф жамоаларни ўққа тутганидан тахминан икки хафтадан сўнг бўлиб ўтди. Саудия ташқи ишлар вазири Одил Жубайр россиялик ҳамкаси Сергей Лавровга қараб, Риёз Россия сиёсатидан хавотирда, деди.

Лавров «Москва Саудиянинг ташвишини тушунади, лекин икки давлат Сурияда террористик Халифалик тикланишини олдини олиш ғоясида ҳамкордирлар», деди. Бу хабарни яхшилаб текшириб кўрсангиз биласизки, Лавров хавотирланаётган халифалик ИШИД халифалиги эмас, чунки ИШИД халифалиги тикланган бўлиб, у мавжуддир.

Америка муайян сиёsat ва режаларини оқлаш учун ИШИД халифалигини пайдо қилгани ҳам маълум. Россия эса, буни билади ва ундан фойдаланади. Бундан ташқари ИШИД халифалиги пайдо бўлганига бир йилдан кўпроқ вақт ўтар экан, уни сохта эканлиги тасдиқланди. Лекин Лавров хақиқатда ташвишланаётган Халифалик ҳали тикланмади. Лавров хақиқий Халифаликни олдини олиш учун Саудия ва бошқа кўп давлатлар билан ҳамкорлик қилмоқда. Россия ташқи ишлар вазири Сергей Лавров ва Саудия ташқи ишлар вазири Одил Жубайрлар учрашувдан кейин ўтказган матбуот анжуманидан шу нарса аён бўлдики, бугунги барча давлатлар Халифалик тикланишига қарши бўлиб, уни террорчи давлат деб ҳисоблашади. Ҳизб ут-Тахрир Сурия вилояти матбуот бўлими Роя газетасидан қўйидаги хабарни келтиради: Лавров айтади: «Бу ерда сиёсий амалиётни амалга ошириш учун тўла ва мунтазам ташқи ёрдам лозим». У сўзида давом этар экан,

жумладан бундай деди: «Бу гурух Россия, АҚШ, Саудия, Эрон, Туркия, Миср, Амирликлар, Иордания, Қатар, Европа Иттифоқи ва Хитойдан ташкил топиши керак. Бу ягона йўл экстремистик Халифалик барпо этилишини олдини олиш учун суряликларнинг муштарак мақсадлар асосида келишувга эришишларига ёрдам беради».

Саудия Арабистони Ямандаги ҳарбий амалиётларда иштирок этаётган экан, унинг терроризмга қарши кураш билан боғлиқ фаолиятини кучайтириш масаласига, яъни Суриядаги «террористлар»га қарши жанговар зарбалар йўллашда ҳам иштирок этишига қандай қарайсиз, деган саволга Одил Жубайр қуйидагича жавоб қилди: «Саудия Арабистони терроризм, уни молиялаштириш ҳамда экстремистик фикрларга қарши курашда давлатларнинг олдинги сафида турибди. У биринчилардан бўлиб терроризмга қарши курашни бошлади. Ҳатто хоҳ Ал-Қоида ва хоҳ ИШИД томонидан бўлсин, мамлакатимиз ичкарисида уюштирилган террор хужумлари натижасида Саудия фуқароларидан кўпчилик шаҳид бўлди. Саудия биринчилардан бўлиб терроризмга қарши кураш учун халқаро иттифоқ тузишни талаб қилди ҳамда биринчилардан бўлиб Сурия ва Ироқда ИШИДга қарши кураш учун ташкил қилинган халқаро иттифоқка қўшилди. Яна у биринчилардан бўлиб бу иттифоқда ўз ҳарбий учоқлари билан иштирок этди ва ҳамон унда қатнашмоқда». Жубайр ўз сўзини шундай давом эттириди: «Суриядаги инқироз натижасида у ерга дунёning барча жойлари шу жумладан Саудия ва Россиядан ҳам минглаб жангарилар оқиб келди. Бу жангарилар нафақат Саудия ва Россияга хавф туғдиради, балки улар бутун олам учун хавфлидир. Шунинг учун Саудия ва Россия терроризмга қарши курашда қўшма ҳаракат қилиши ва бунда ҳамжиҳат бўлишида шубҳа бўлиши мумкин эмас. Минтақада террорчилик ёйилишига чек қўйиш ҳар икки мамлакатни Сурия муаммосининг шошилинч ечимини топишга ундаган сабаблардан биридир».

2015 йил 20 октябрда «Элаф журнал» веб-сайти Россия пойтахти Москва шаҳрида «Ҳизб ут-Таҳрир»нинг 20 нафар атрофидаги аъзолари ҳибсга олинган пайтда, Путиннинг

айтган сўзларини нашр қилди: «Россия президенти Владимир Путин сешанба куни Россия армиясидаги катта зобитларни олий мансабларга тайинлаш чоғида улар билан учрашар экан, бундай деди: «Террорчилар Сурия ва бошқа Ўрта Шарқ давлатларида яхшилаб ўрнашиб олганларидан сўнг таъсир доирасини кенгайтириш ва айниқса минтақани бекарорлаштириш учун режалар тузишди ва ҳамон шу хусусда ишлашмоқда». Путин сўзида давом этиб, террорчилар бошқа давлатлардан шу жумладан Россиядан янги жангариларни ёллашмоқда, деди. Путин яна Россиянинг Суриядаги террорчиларга қарши операциялари эҳтиёт чораси сифатида олиб борилаётганини таъкидлар экан, Россиянинг Сурияга бўлган ҳарбий ёрдамлари Россия армияси ва халқаро қонун нормаларига риоя қилинган ҳолда кўрсатилаётганини уқтириди. Шунингдек у, Россиядаги террорчиларнинг халқаро террор ташкилотлари ва уларнинг етакчилари билан бўлган алоқаларини фош қилиш учун қаттиқ харакат қилиш зарурлиги ҳақида гапирди. Путиннинг бу сўзлари Россия полицияси ва Москва ФСБ хизмати «Ҳизб ут-Тахрир ал исломий» халқаро террористик ташкилотига қарашли катта гуруҳни қўлга олгани ҳақида эълон қилиши билан бир пайтга тўғри келди. Россия ички ишлар вазирлиги Москвада сешанба куни эрталаб 18та экстремист ушлангани ва иккитаси қамоққа олингани ҳақида эълон қилди. Россиянинг Москвадаги ФСБ бўлими эса, 20та экстремист ушлангани улардан 14таси тақиқланган «Ҳизб ут-Тахрир» аъзоси экани ҳақида хабар берди.

«Life News» каналининг изоҳлашича, «Радикал фикрлашда гумон қилинаётганларнинг барчаси оламий исломий Халифаликни тиклаш ҳақидаги фикрларни ёйиш ва шу ғоя учун пул йиғиш мақсадида пойтахтга келишган». ФСБ айни пайтда 24та жойда тинтув ўтказган ва 20та комъютер, 200 дона нашра ва уяли алоқа воситаларини мусодара қилган.

Ҳизб ут-Тахрир ўз нашраларининг бирида бу кампания Путин тарафидан Ҳизб ут-Тахрирга нисбатан қилинаётган шафқатсиз ҳужум экани, бу ҳужумлар кофир давлатларнинг Ислом ва мусулмонларга қарши уюштираётган ҳужумлари билан бир қаторда терроризмга қарши кураш баҳонасида

олиб борилаётгани, чунки улар Умматни Халифалик сари селдек оқаётганини кўриб туришгани ҳақида ёзган эди.

Дарҳақиқат Россия ўз баёнотларида Россия ва унинг атрофидаги давлатларнинг хавфсизлик ва жосусликка оид тадбирларини ўзининг Суриядаги ҳарбий аралашувига боғлаяпти. Унинг бу баёнотлари шунга далолат қиладики, айни амалиёт ва Сурияга нисбатан аралашувлар, ҳали сиёсий Ислом ва Халифалик барпо этилмасидан туриб, унинг хавфига қарши кўрилаётган эҳтиёт чоралари сифатидаги сиёsatдир. Чунки Россия ва унга тобе давлатлар Сурияда тикланажак Халифаликни ўз остоналари олдидаги хавф деб билишмоқда. Шунингдек, унинг бунга ўхшаш баёнотлари – гўё Сурия Россия ва минтақа учун террор дарвозаси бўлган Афғонистонда жойлашгандек, қилиб кўрсатмоқда.

Суриянинг САНА веб-сайти 2015 йил 15 октябрда Остона шахрида Россия ва Қозоғистон ўртасида йиғилиш бўлиб ўтгани ҳамда унда Қозоғистон президенти Нурсултон Назарбоев таклифи билан терроризмга қарши Ислом клуби ташкил қилиш бўйича сўзлашув бўлиб ўтгани ҳақида хабар тарқатди. Йиғилишда кузатилган нарса шуки, Назарбоев бу таклифни Сурия ҳақида гапираётиб киритди. Жумладан у бундай деди: «Сурияда рўй бераётган ишлар барчамиз учун, айниқса Ўрта Осиё учун хатарлидир». Путин унинг таклифни қўллаб-қувватлади.

Бу ерда айтиб қўйиш лозим бўлган нарса шуки, Сурия ҳукуматига қарашли веб-сайт матнни таржима қилишда хатога йўл қўйган, Ўрта Осиё дейиш ўрнига Кичик Осиё деб таржима қилган. Назарбоев учрашув чоғида: «Биз Туркманистон чегараларида рўй бераётган воқеалардан тўла хабардормиз ва Тожикистонда содир бўлган ишлардан ташвишдамиз» деди. Қозоғистон президенти бу гапи билан Россия ҳарбий кучларини Туркманистон ва Тожикистоннинг Афғонистон билан бўлган чегаралари атрофига жойлаштиришни мақсад қилди. Лекин Туркманистон шошилинч равишда ўз чегараларида террор ҳужумлари бўлиши мумкинлигини рад этди.

Центр азия веб-сайти ИШИД ва терроризмдан огоҳлантириб кўплаган хабарлар тарқатди. У бу хабарларда,

мусулмонларнинг ҳаммаси ҳам террорчи бўлавермайди, лекин деярли барча террорчилар мусулмонлардир дейди. Яна бу хабарларда Қирғизистон ички ишлар вазирлигига кўра, 200дан ортиқ Қирғизистон фуқаролари ИШИД сафига қўшилгани айтилади. Хабарлар шундай сўзлар билан якунланади: «Қирғизистон ҳукумати Суря ва Ироқда рўй бертаётган ҳодисалардан огоҳ бўлмаса, бу ҳодисалар тезлик билан унинг остонасига келади. Бу муаммоларни қонуний йўл билан ҳал қилинмаса, нафақат ҳукумат қулайди балки бу қирғиз халқининг вайрон бўлишига олиб келиши мумкин. Бизни чақмоқ уриб, Қирғизистон иккинчи Суря бўлиб қолишини кутиб турмаслигимиз лозим».

Сергей Лавров Халифалик, унинг хатари ҳамда тикланишини олдини олиш зарурлиги ҳакида тўхтамай гапириши Россиянинг Суриядаги Исломий давлат тикланиши ва бу нарса бутун минтақага хавф солиши ҳакида огоҳлантираётган позициясидир. Лавровнинг Суриядаги суннийлар ҳукумат тепасига келишини рад этиши ҳақидаги баёноти ҳам шулар жумласидандир.

Ал-Арабийя веб-сайти 2012 йил 27 марта нашр қилган бир мақолада бундай дейилади: «Россия ташқи ишлар вазири Сергей Лавров Башар Асад режими Россия томонидан қўллаб-қувватланишини оқлар экан, Коммерсант FM радиосига бундай деди: «Ҳозир бутун минтақада кураш кетмоқда. Агар Суриядаги мавжуд режим қуласа, минтақадаги айрим мамлакатлар томонидан Суриядаги суннийларга хос режимни тиклаш учун босим ва ҳаракат бошланади. Мен бу ҳақда шубҳа қилмайман. Бу ҳолатда у ердаги насронийлар, курдлар, алавийлар ва друзларнинг тақдири бизни ташвишга солади». Ушбу хабарни Ал-Жазира ҳам тарқатди.

Сергей Лавров 2013 йил охирларида дунёдаги энг аҳамиятли ва олий платформа бўлмиш БМТ платформасидагиларга қилган нутқида уларни Халифаликдан огоҳлантирди. Лавров Бундай дейди: «Ўрта Шарқ ва Шимолий Африкада бўлаётган қўзғолонларни кузатган киши уларда яхшилик ва ёмонлик аралашиб кетганига гувоҳ бўлади. Масалан одамлар эркинлик ва демократияни

исташлари қонуний ва яхши иш. Лекин аслини олганда одамлар Халифалик тикланишини исташмоқда, бу ноқонуний ва ёмон ишдир». У яна айтадики: «... Ўрта Шарқ ва Шимолий Африка етакчилари ўртасида нима қонунию, нима ноқонуний экани хақида турли фикрлар мавжуд. Шунинг учун маҳаллий ва миллий курашларда қайси томонни қўллаш лозимлиги хақида фикр берилиши ва ташқаридан демократик ўзгаришларга қаратилган ечимлар берилиши лозим. Араб юртларидан қўзғолонларни демократиянинг диктаторликка қарши кураши ёки яхшиликнинг ёвузликка қарши кураши деб тасвиrlаш ҳақиқий суратни бузиб юборди ҳамда экстремизмнинг минтақага ёйилишига алоқадор муаммоларни эътибордан қочирди. Маълумки, жиҳодий жамоалар бутун оламдан келаётган кўп сонли радикаллардан ташкил топган бўлиб, улар ўзларини мухолифатчи қилиб кўрсатган ҳолда ҳалокатли ишларни содир этишга қодир. Бу экстремистик жамоалар амалга оширишга харакат қилаётган ишларнинг демократияга алоқаси йўқ. Уларга бепарволик билан қараш илмоний давлатларнинг вайрон бўлиши ва Халифалик тикланишига олиб келади».

Сурия ташқи ишлар вазири Валид Муаллим ҳам 2013 йил 24 июнда берган матбуот анжуманида Халифаликдан огоҳлантирган эди. Муаллим унда агар Сурияга Халифалик келса, у Сурия чегарасида тўхтаб қолмаслиги хақида айтар экан, бундай деди: «Биз инқироз бошланиши билан Сурияда бўлаётган ишлар қўшни давлатларга ҳам ёмон таъсир қиласи деган эдик. Мен Ливаннинг ички ишларига аралashiшни хоҳламайман, чунки биз Ливаннинг тинч ва барқарор бўлишини умид қиласиз... Иордания билан ҳам яхши қўшничилик ва биродарлик алоқалари бўлишига интиласиз. Лекин Сурияда пистирмадан туриб, исломий Халифалик тиклашни талаб қилаётганлар Сурия чегарасида тўхтаб қолишмайди. Шунинг учун биз бу террорчи жамоаларга қарши амалга ошираётган ҳарбий амалиётлар Иордания, Ливан ва Туркияни ҳимоя қилиш учундир». Валид Муаллим ва унинг режими Халифаликдан огоҳлантириш ва унинг тикланишига қарши курашда Америка, Россия ва бошқа давлатлар билан битта фикрда.

Россия ва унинг атрофидаги давлатларнинг Ҳизб ут-Тахрир ва Исломга бўлган адоватидан намуналар

Ҳизб ут-Тахрир Ўрта Осиёда ўтган асрнинг 90-йиллари бошларида кўрина бошлади. У бошланишда Ўзбекистоннинг ўзида кенг тарқалди ва сўнг тезлик билан ёйила бошлади. Ўзбекистон аҳолиси Ҳизбни эътиборни тортадиган даражада қабул қилди ва Ҳизб фикрлари уларда гавдаланди. Улар Ҳизбнинг фикрларини фикрат, тариқат, мақсад ва программа тарзида қабул қилишди. Ҳизбнинг фикрлари Ўзбекистонда кенг тарқалгач, у қўшни исломий юртлар Қирғизистон, Тожикистон ва Қозоғистонга ёйилди. Сўнг Кавказ ва Россияда эътиборни тортадиган шаклда тарқалди. Кейин мусулмон аҳолиси кам бўлган Украинада, яъни аҳолисининг сони 50 миллион бўлса, шундан 2 % мусулмон бўлган Украинада ҳам эътиборни тортадиган шаклда тарқалди. Сўнг Хитойнинг ғарбига жойлашган Шарқий Туркистонга ёйилди. Бу минтақанинг аҳолиси мусулмонлардан иборат бўлиб, Хитой у ерни босиб олган...

Ҳизб ут-Тахрирнинг Ўрта Осиё ва Россияда мавжуд бўлиши ва фаолият юритиши ушбу юртларнинг ҳукмдорлари ва режимлари учун хатар ҳисобланиб, бу нарса стратегик ва геосиёсий ўзгаришлар юз беришини англаради. Айниқса Ҳизб бу юртлардан узоқда ёки уларга яқин бир қитъада Халифалик давлатини тикласа бундай ўзгаришлар жуда тезлик билан рўй беради. Ўрта Осиё республикалари исломий жумҳуриятлар ҳисобланиб, аҳолисининг аксар кисми мусулмонларни ташкил қилас экан, Россияда Ҳизбнинг ёйилиши ва мусулмонлар уни қабул қилиши Россия ва минтақа ҳукмдорларини ташвишга солмай қўймайди.

Россиядаги мусулмонлар 140 миллионли аҳолининг 20 %ини ташкил қиласиди. Бу ерда эътибор бериш зарур бўлган яна бир нарса рус халқи ичиди аҳоли сони ўсиши пастга қараб кетмоқда, айни пайтда у ердаги мусулмонлар сони ўсмоқда.

Ҳизб ут-Тахрир ушбу минтақадаги мусулмонларда Исломни тирилтиришни истади ва унинг аҳолиси билан фаолият қила бошлади. Уларга Исломни ўз тузумига эга бўлган ақлий ақида ва ҳаётнинг барча ишларини ўз ичига

оладиган низом сифатида етказди. Яна уни татбиқ қилиш Исломий Умматнинг масъулияти ва у мусулмонлар бўйнидаги омонат бўлиб, бу нарса бутун дунёдаги мусулмонларни жамлайдиган Халифалик давлати билан рўёбга чиқади деб тушунтириди. Ҳизб ут-Таҳрирнинг буни тушунтиришдаги куроли баҳс, далилнинг кучи ва фикр бўлди. Натижада ушбу юртлар аҳолиси бу фикрларни қабул қилиб, шу асосда сиёсий йўналиш пайдо бўлди. Аҳолида ушбу янги фикрлар ёрқинлашди ва бу фикрлар ушбу йўналишнинг таркибий қисмига айланди. Сўнг бу фикр ушбу юртлар аҳолиси ўртасида ёйила бошлади. Бошқача айтганда бу фикрлар Ислом ўзлик ва мансублиkdir деган қаноатга айланди. Ўзлик деганда ақида, мансублик деганда эса, Исломий Уммат тушуниладиган бўлди.

Шундай қилиб, бу юртларда ҳукмдорлар умуман кутмаган янги йўналиш пайдо бўлди. Ҳукмдорлар ўзларининг арзимас фикрлари, қўрқитув ва тақиқлари орқали унга қарши курашни бошлашди. Лекин буларнинг барчаси уларга фойда бермади.

Бу нарса ҳукмдор ва режимларни Исломдан жиддий хавотирланишига олиб келди. Чунки улар эски коммунистлар бўлгани учун, бусиз ҳам Исломдан нафратланишар эди. Шунингдек улар Совет Иттифоқи давридаги собиқ коммунистлар давомчиси сифатида Ислом, унга бўлган даъват ва хусусан Халифаликка бўлган даъватга қарши шафқатсиз реакция билдиришди.

Ҳақиқат ва ботил ўртасидаги курашда ботил аҳли ўз нуфузи, салтанати, манфаати ва ўрнини ёлғон, алдов, ҳақиқатни яшириш, уни сохталашибди, ботилни чиройли кўрсатиш, ёлғонни безаш орқали, шунингдек таҳдид, азоблаш, жосуслик, сургун қилиш, ўлдириш ҳамда турли моддий ва жисмоний босимлар орқали сақлаб қолишган... Россия ва минтақа режимлари ҳам Ислом ва унинг фикрларига, Ҳизб ут-Таҳрир аъзоларига, одамларнинг Исломни қабул қилишига қарши ҳамда расмий диний ташкилотларга мансуб бўлмаган холис исломий йўналишлар ва харакатларга қарши худди шундай муносабатда бўлишди. Мазкур режимлар амалга ошираётган зулм ва репрессиялар

хисобсиз даражада кўпdir. Улар тинимсиз давом этаётган ишлар бўлиб, дунё давлатлари ва инсон ҳуқуqlарини ҳимоя қилувчи ташкилотлар улардан хабардор. Улар ҳақида кўплаб нашралар, китоблар ва тасвирий лавҳалар чиқарилган.

Айтиб ўтганимиздек, иш шунчалик аниқ ва машҳурки, у ҳақида баҳснинг ҳожати йўқ. Чунки у ҳақда кўплаган гувоҳлар, маҳбуслар ҳамда азоб остида шаҳид бўлганларнинг яқинлари айтиб беришган... Шунингдек газеталар, ёзувчилар ва ташкилотлар, шу жумладан мемориал инсон ҳуқуqlари ташкилоти бу ҳақда ёзган.

Ҳизб ут-Тахрир эса, ўз аъзоларига нисбатан бўлаётган зулм, ваҳшийликлар ва тасаввур қилиб бўлмайдиган қийноқлар ҳақида кўплаб нашралар чоп қилди. Шунингдек Ҳизб бу зулмларни баён қилиш ва бутун оламга, давлатлар ва ташкилотларга уларни тушунтириб бериш, уларда инсонийликни қўзғаш ва уларга қарши ҳужжат бўлиши учун кенг кўламли ахборот кампанияларини ўтказди.

﴿يُرِيدُونَ أَنْ يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَيَأْبَىَ اللَّهُ إِلَّا أَنْ يُتَمَّمَ نُورُهُ وَلَوْ كَرَهَ الْكَفَرُونَ هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينَ الْحَقِّ لِيُظَهِّرُهُ عَلَى الْأَدِيْنِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ﴾

«Улар Аллоҳнинг нурини (яъни, исломни) оғизлари (яъни, беҳуда гаплари) билан ўчирмоқчи бўладилар. Аллоҳ эса, гарчи (кофирлар) хоҳламасалар-да, фақат Ўз нурини тўла (яъни, ҳар тарафга) ёйини истайди. У (Аллоҳ) Ўз пайгамбарини ҳидоят ва ҳақ дин билан – гарчи мушириклар хоҳламасалар-да – барча динлар устидан голиб қилиши учун юборган зотdir»

[Тавба 32-33] □

АМЕРИКАЛИК СОБИҚ МАСЪУЛ: МУХАММАД ИБН САЛМОН САУДИЯ УЧУН ОТАТУРК ЎРНИДАДИР!

Роналд Рейган даврида Оқ уй бош маслаҳатчиси бўлган Деннис Росс Вашингтонни Саудия валиаҳди Муҳаммад ибн Салмон бошлаган «инқилоб»ни қўллаб-қувватлашга чақирав экан, Ибн Солмонни Отатуркка ўхшатди. Ўз юртида қарор қабул қилиш соҳасида мухим роль ўйновчи бу эксперт, Саудиянинг 32 ёшли валиаҳди Муҳаммад ибн Салмонни «Мамлакатда юз бераётган ўзгаришларни ҳаракатга келтирувчи куч» деб баҳолади. Росс Ибн Салмоннинг «Саудия жамиятини юқоридан бошланадиган инқилобга олиб чиқиш»даги ҳаракатларига эътиборни тортди. У Ибн Салмонни Эрон шоҳларига эмас, балки Туркиянинг замонавий асосчиси Отатуркка таққослар экан «Ишонаманки, Ибн Салмон юртининг ижтимоий ва диний илдизларини ўзгартирмасдан ўз юртига фарбча турмуш тарзини олиб кира олади» деди.

Америкалик экспертнинг айтишича «Амир Муҳаммад ибн Салмон Саудия мамлакатига илмонийликни олиб кирмоқчи эмас, балки у Исломни ҳақиқий табиатига қайтармоқчи. Шунингдек у шафқатсиз ва мурувватсиз имонни ёйишга ҳаракат қилганлардан Исломни узоқлаштиromoқчи. Чунки бундай ҳаракатлар мусулмонлардан бошқаларга қарши зўравонлик руҳини кучайтириди».

Росс яна бундай деди: «Саудия мамлакатидаги ўзгартериш кампанияси ишончлидир, чунки у ташқаридан бўлаётган босимлар билан эмас, балки маҳаллий сабабларга кўра юз бермоқда. Бу борада ютуққа эришиш учун Саудия масъуллари шуни яхши тушунишлари лозимки, мамлакат қирол оиласи гурухлари ва вахҳобийлик оқими тарафдорлари ўртасидаги ҳамкорлик асосига қурилган ҳукмронликни, нефтдан тушадиган киримларга асосланган иқтисодни ва ҳукуматдаги асосий ўринларнинг 80 %ини саудлар эгаллаб туришини абадий сақлаб қола олмайди».

Эксперт шу нуқтаи назардан буни қуйидагича изоҳлайди: «Муҳаммад ибн Салмон ва унинг отаси қирол Салмон ибн Абдулазиз бу ишни яхши тушуняптилар. Ишончим комилки, ҳукуматга келишдан олдин таълимдаги ва маърифат асосидаги жамиятни ривожлантириш ва назорат қилиш учун Миск хайрия ташкилотини тузган валиаҳд Саудия ёшларининг ҳарактерини тўғри тушунди ва жамиятни ўзгартериш лозим деб билди. Валиаҳд хавф туғилган пайт мавжуд вазиятни сақлаб қолиша

фойдаланадиган имкониятларни кўра олди». У яна, агар минтақанинг тинкасини қуритаётган галаён ва курашлар бўлмаганда Саудия гувоҳи бўлиб турган инқилобий ўзгариш Ўрта Шарқдаги хабарлар сарлавҳаси бўлиши мумкинлигини кўра олди. Росс яна: Фурсатдан фойдаланиб, Саудия валиаҳди билан яқинлашиш лозим, чунки «Амир Мұхаммад ибн Салмоннинг муваффакиятида Вашингтон учун катта манфаат бор» деди.

Росс бу борада «Саудиялик талабаларга аспирантурани битирганидан кейин Америкага келиб малака оширишига рухсат бериш мамлакат учун катта фойдаси бор. Айни пайтда амир Мұхаммад ибн Салмон шуни англаб етиши лозимки, қирол саройини танқид қилаётган журналист ва блоггерларни ҳибсга олиш, ҳақиқий ижодкорлик ва инноваторликни рағбатлантирадиган мұхитни пайдо қилишга тўсиқ бўлади. Шунингдек у бу нарса валиаҳд мамлакатга олиб кириш ва ҳамкорлик қилишни хоҳлаётган АҚШнинг юксак технология соҳасига салбий таъсир қилишини тушуниши лозим» деди.

Америкалик эксперт мамлакатда Мұхаммад ибн Салмон етакчилигида олиб борилаётган коррупцияга қарши кураш борасида бу кампаниянинг ўзига хос жиҳатлари борлигини эътироф этди, аммо кампаниянинг «Шаффофф бўлиши кераклигини ҳамда унга барча хорижий инвесторлар риоя қиласидиган қонун устуворлигини таъминлайди, деб қаралиши шарт»лигини ургулади.

Росс ўз юртини «турли тасодифий сюрпризлардан узок бўлиши ва кўпроқ уйғунликка ҳаракат қилиши лозимлигини» айтар экан, президент Трампдан «ҳассос қарорларни чиқаришдан олдин уларнинг оқибати ҳақида фикрлаш учун юксак сиёсий йўлларни излаб топишини талаб қилди».

Эксперт бу борада қўйидаги мисолларни келтирди: «Агар Трамп маъмурияти Қуддус мавзуси эълон қилинишидан икки ой олдин саудияликлар билан мунозара қилганида, бу борадаги тинчлик ҳаракатларига озроқ зарар берадиган йўл билан қарор чиқариш мұхитини яратган бўлар эди. Шунингдек саудияликлар Яман, Қатар ва Ливан масалаларида аввало АҚШ билан маслаҳат қилишганида Вашингтон АҚШ ва Саудия ўртасидаги умумий мақсадни рўёбга чиқариш учун ҳар бир давлат ўйнаши лозим бўлган ролни чиройли йўл билан тақсимлаб берган бўлар эди».

Ал-Ваъй: Бу ерда Америка «Терроризмга қарши кураш» номи остида етакчилик қилаётган, аслида эса сиёсий Исломга бархам беришга асосланган Ғарб стратегияси йўлга қўйилгани аниқ. Қирол ва унинг ўғли Саудияда олиб бораётган инқилобий ўзгариш Американинг олдиндан қилиб келаётган дўқпўписасидан кейин бошланди. Чунки Америка янги Ўрта Шарқни пайдо қилишга ҳаракат қиласар экан, Кўрфаз давлатлари бошқарувидаги режимларни қолоқ қабилачиликка ўхшаш қироллик тузумидан замонавий бошқарув тузумига ўзгартиришни хоҳлаётгани ҳақида айтган эди. Ўшанда Саудияни тақсимлаб юбориш ҳақида гап сўзлар ҳам тарқаган эди.

Саудиядаги бошқарувни Британияга малайликдан Америка малайлигига ўзгартирган Салмон афтидан ўз мамлакатини Америка хоҳлаганидек Исломдан узоқ замонавий давлатга айлантиришни истаётган кўринади. Афтидан Америка Саудияни Эрондан қўрқитиши иш берган кўринади.

Айтиш мумкинки, Саудиядаги ўзгариш бир тарафдан мусулмонлар учун яхшилик олиб келади. Чунки бу ўзгариш Саудия давлати пайдо бўлгандан бошлаб Исломни никоб қилиб олган қирол оиласининг шарманда гарчиликлари ҳамда унинг Халифалик давлатини парчалашда Британия билан ҳамкорлиги ва бу ишда унга берган ёрдамларини фош қилмоқда. Зоро, бу оила ҳукмронлиги даврида қироллар гоҳ Британия ва гоҳ Америкага малайлик қилдилар. Қирол Салмон ва унинг ўғли ҳокимиятга келгач, шармандали ва тентакона тарзда Америкага қуллик қила бошлади... Бу ўзгариш ваҳҳобийлик мазҳабидан воз кечишида ҳам мусулмонларга яхшилик бор. Чунки Саудия бу мазҳабни ўз манфаати йўлида қаттиқ ишлатди, бу мазҳаб унинг сирларидан бехабар унга хизмат қилди. Шунинг учун бу ўзгариш Аллоҳ хоҳласа Халифалик тикланиши ҳақида хушхабар бўлиб қолади.

﴿وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِعَايَتِنَا سَنَسْتَدِرِ جُهَّمَ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٧﴾ وَأَمْلَى لَهُمْ إِنَّ

﴿كَيْدِي مَتَّيْنُ﴾

«Бизнинг оялларимизни ёлгон деган кимсаларни эса ўзлари билмай қоладиган тарафдан секин-аста ҳалокатга олиб борурмиз. (Хозирча) уларга муҳлат бериб қўюрман. Албатта, Менинг «макрим» қаттиқдир» [Аъроф 182-183] □

ХАЛИФАЛИК ДАВЛАТИДА МОЛИЯВИЙ СИЁСАТ (5) ЗАКОТНИ ЙИФИШ ВА ТАРҚАТИШ

Закот Исломдаги беш арконнинг биридир. У шаръан фарз хисобланиб, Қуръон, Суннат ва ижмо орқали сабит бўлган.

Куръонда: Аллоҳ Таоло айтади:

﴿وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَإِذْ أُتُوا الْزَكُوَةَ وَأَرْكَعُوا مَعَ الْرَّكِعَيْنَ﴾

«Намозни барпо қилинг ва закотни адo этинг» [Бақара 43]

Суннатда: саййидимиз Мұхаммад ﷺ Муоз ибн Жабални Яманга юбораётсиб бундай деганлар:

«أَعْلَمُهُمْ أَنَّ اللَّهَ افْتَرَضَ عَلَيْهِمْ صَدَقَةً تُؤْخَذُ مِنْ أَغْيَاثِهِمْ، فَتَرَدُّ فِي فُقَرَائِهِمْ»

«Аллоҳ садақа-закотни фарз қилганини, бадавлат кишиларидан олиниб, камбағалларига тақсимланишини уларга билдириб қўйинг». (Саҳиҳи Бухорий шарҳи Фатхул Борий, 3/450 закот бўлими. Сунани Насойи 426-саҳифа. Сунани Термизий 194-саҳифа).

Саҳоба ﷺ лар закот беришдан бош тортганларга қарши жанг қилишга иттифоқ қилганлар. Яъни закотдан бош тортувчи халифанинг амрига қарши чиқса, халифа унга қарши уришади. Чунки саййидимиз Абу Бакр ﷺ закотдан бош тортганларга қарши жанг қилганлар.

Имом Шофеий бундай дейди: «Моли нисобга етган кишилар учун ҳақдорларга закот беришни Аллоҳ фарз қилган. Закот йиғиши иши топширилган кишига – агар закотни бермаган бўлса – закотни волийга беришни фарз қилди». (Ум китоби, 2/76). Яна бундай дейди: «Закот волийси – олаётган түя, қора мол, қўйларга тамға босиши мумкин эмас». (Ум китоби, 2/86).

Имом Молик бундай дейди: «Бизнингча, садақа-закотларни тақсимлаш масаласи фақат волийнинг ижтиҳоди асосида бўлиши лозим... Закот йиғувчига белгиланган фарзни бериш буюрилмайди, фақат халифа белгилаган миқдорда берилади, холос». (Муватто, 2/268). Анас ﷺ ривоят қилади: бир киши Росууллоҳга «Закотни сизнинг элчинизга берсам нима бўлади, Аллоҳ ва Росули олдида ундан холос бўламанми?», деб сўради. Ул зот бундай дедилар: «Ҳа, уни элчимга берсангиз, Аллоҳ ва Росули олдида ундан холос бўласиз.

Унинг ажри сизга бўлади, гуноҳи эса, ўзгартирган кимсага». (Хорис муснади «Завоиди Ҳайсамий», 1/385).

Абу Юсуф халифа Ҳорунар Рошидга ёзган мактубида бундай дейди: «Эй мўминлар амири, закот йигувчиларга буюринг, ушбу ҳақни олиб, уни буюрилган кишиларга берсин. Бу борада Росулуллоҳ ﷺ ва ул зотдан кейинги халифалар суннатига амал қилсин». (Хирож, 76-саҳифа). Яна бундай дейди: «Эй мўминлар амири, бир ишончли, омонатгўй, ҳалол, пок, сизнинг ва фуқаронгиз ишончига лойик киши танлансан. Сиз унга юртлардаги закотларни йиғиш вазифасини топширинг. Зоро, закот моли хирож молига дахлдор бўлмаслиги керак». (Хирож, 80-саҳифа).

Абу Убайд Амвол китобида бундай деган: «Закот Набий ﷺ га ёки ул зот закот йиғиш вазифасини топширган одамга, Абу Бакрга ёки унинг одамига, Умарга ёки унинг одамига, Усмонга ёки унинг одамига берилар эди. Усмон ﷺ ўлдирилгандан кейин бу масалада ихтилоф қилишди. Зоро, закот шуларга топширилар ва уни тақсимлайдиганлар ҳам ўшалар эди. Уларга топширганлардан бири Ибн Умар эди». (Абу Убайдада Қосим ибн Саломнинг Амвол китоби, 527-саҳифа). Абу Убайданинг таъкидлашича, мўминлар онаси Оиша ﷺ ўзининг закотини султонга топширап эди. Закотни султонга ёки амирларга ёки волийларга ёки Аллоҳ ишларингизни бошқаришни топширган кишига ёки байъат қилинган кишига ёки имом-халифага ёхуд иш эгаларига топшириш ҳақида саҳобалардан кўп ривоятлар ворид бўлган. (Абу Убайд Қосим ибн Саломнинг Амвол китоби, мазкур манба, 527-531-саҳифалар).

Ибн Таймия бундай дейди: «Салтанат соҳиби (халифа) ва унинг шу иш топширилган ноиблари ҳар бир ҳақдорга ўз ҳаққини бериши вожиб. Девон аҳли каби мол йигувчилар топшириш вожиб бўлган нарсаларни салтанат соҳибига топшириши вожиб. Шунингдек, хуқуқ-вазифаларни адо этиш буюрилган фуқароларга ҳам шундай қилиш вожиб». (Ибн Таймиянинг Сиякатуш шаръийя фил ислаҳи роий ва роийя китоби, 29-саҳифа). У киши айни шу манбанинг 32-саҳифасида яна бундай дейди: «Иш эгаси (яъни закот йиғиш

иши топширилган киши) закотни ўз ўрнидан олиб, ҳақдорларга тарқатиши вожиб».

Аттоб ибн Усайддан ривоят қилинадики, «Набий ﷺ узум ва меваларни чамалаш учун одам жўнатар эди». (Сунани Термизий, 193-саҳифа). Ибн Қудоманинг Муғанний китобида келишича, «Меваларнинг етилгани маълум бўлганда, имом-халифа уларни чамалаш учун ҳамда закот микдорини билиб, эгасига маълум қилиш учун вакил юбориши лозим». (Ибн Қудоманинг Муғанний китоби, 2/567).

Ислом арконларидан бири бўлган ушбу шаръий фарзни нечоғлик аҳамиятлилигини ҳамда меваларни чамалаб, ушбу фарзни ўрнига сарфлашда Халифалик давлатининг роли қанчалар муҳим эканини қуидаги далиллар тасдиқламоқда:

Биринчи: Ислом закот беришдан бош тортганларга қарши жанг қилишни фарз қилди. Зоро, жанг – муҳим тақдирӣ масалалар учунгина жоиздир. Ислом закотни адо этишдан бош тортганларни унинг фарзлигини инкор этди, муртад бўлди, деб ҳисоблаб, унга нисбатан муртадлик муомаласини қўллади. Агар закотнинг фарзлигига эътиқод қилган ҳолда уни адо этишдан бош тортса, куч билан олинади. Агар мусулмонлардан бир жамоа Халифалик давлатига закот беришдан бош тортса ва маълум бир қўрғон-қалъани ичидан бўлсалар, давлат уларга қарши худди исёнчи-боғийларга қарши жанг қилгани каби жанг қилади. Масалан, саййидимиз Абу Бакр ؓ ва сахобаи киромлар закот беришдан бош тортганларга қарши жанг қилгандарни каби. Агар киши закотни фарзлигига эътиқод қилган ҳолда беришдан бош тортса, халифа ундан тортиб олишга қодир бўлса, тортиб олади ва унга таъзир жазосини қўллади. Лекин ундан закот микдоридан ортиқча олмайди. Бу – аксар аҳли илмнинг жумладан, имом Абу Ҳанифа, имом Молик, имом Шофеий ва унинг издошларининг раъийига кўрадир. Энди, киши ўз молидан – халифа закот олмаслиги учун – яшириб, беркитиб қўйган бўлса, сўнг фош бўлиб қолса, Исҳоқ ибн Роҳавайҳ билан Абу Бакр Абдулазиз раъийига кўра, имом-халифа ундан бутун молининг ярмини тортиб олади. (Ибн Қудоманинг Муғанний китоби, 2/434-437, Абдулқодим Заллумнинг Халифалик давлатида моллар китоби, 177-саҳифа).

Иккинчи: Ислом иш эгаси (давлат)га меваларни чамалаш, закот йифиш, закот йиғувчилардан ҳисоб талаб қилиш вазифаларини юклади. Бу Набий ﷺ нинг муборак ҳадисларида ва сийратларида келган:

а) Давлат ва чамалаш ҳақида ворид бўлган қўплаб ҳадислар давлатнинг бундан жавобгарлигини ифодалайди. Жумладан, Абу Ҳамид Соидийдан ривоят қилинади: Биз Табук жанги йилида Росулуллоҳ ﷺ билан бирга эдик, қишлоқ водийларига етиб келдик. У ерда бир аёлга тегишли боғ бор экан, Набий ﷺ асхобларига «Мевани чамаланглар», деди. Қавм чамалади ва Росулуллоҳ ﷺ ўн авсук (туя юки), чамаладилар. Сўнг аёлга «бундан қанча чиқишини ўзингиз ҳам ҳисоблаб кўринг, мен, инша Аллоҳ, олдингизга қайтиб келаман», дедилар. (Саҳихи Ибн Хузайма, 4/40).

Чамалаш лозим бўлган мевалар, яъни хурмо, узум ва майиз ҳақида бир неча ривоятлар бор. Чамалашнинг вақти мева етилган пайтда бўлади. Шундан сўнг сотиш ҳалол бўлади. Росулуллоҳ ﷺ мусулмонларга чамалашда одамларга енгиллик қилишни буюрар эдилар. Чунки бу мевани ўтган-кетганлар ейиши ва арийя тариқасида берилиши мумкин. (Арийя, деб бир йилга, яъни мева пишган мавсумда дараҳт мулкчилигини эгасида қолдирган ҳолда мевасини совға қилишга айтилади.) Ибн Қудома айтади: «Меваларнинг етилгани маълум бўлганда, имом-халифа уларни чамалаш учун ҳамда закот миқдорини билиб, эгасига маълум қилиш учун вакил юбориши лозим». (Ибн Қудоманинг Муғаний китоби, 2/567).

б) Давлат ҳамда закот йиғувчиларни тайинлаш. Росулуллоҳ ﷺ волийларни Исломга кирган кишиларнинг энг яхшиларидан танлаб, жўнатар эдилар. У киши волийларига Исломни қабул қилганларга диндан таълим беришни ва улардан садақа-закотларни олишни буюрадилар. Молларни йиғиша кўпинча волийга таянардилар. Муоз ибн Жабални Яманга юбораётib, бундай деганлар:

«... فَأَخْبِرْهُمْ أَنَّ اللَّهَ تَعَالَى فَرَضَ عَلَيْهِمْ زَكَاةً، ثُوَّبَ حَدْ مِنْ أَغْنِيَائِهِمْ، وَتَرَدَّ عَلَى فُقَرَائِهِمْ، إِنْ هُمْ أَطَاعُوا لِذلِكَ، فَخُذْ مِنْهُمْ، وَتَوَقَّ كَرَائِمَ أَمْوَالِهِمْ»

«Аллоҳ Таоло уларга закотни фарз қилганини, бадавлат кишиларидан олиниб, камбағалларига тақсимланишини уларга хабар қилинг. Агар улар бунда итоат қилишса, улардан олинг ва сара молларидан бошлаб олишдан сақланинг». (Бухорий, 3/330).

Росулуллоҳ ﷺ баъзан молларни йиғиш учун алоҳида-махсус кишини юборардилар. Масалан, Хайбар яхудийларига, хурмоларини чамалаш учун ҳар йили Абдуллоҳ ибн Равоҳани юборарди. (Байҳақийнинг Сунани кубро китоби, 4/206). Ҳузайфа ибн Ямон Ҳижоз меваларини чамалаб, ёзарди. Зубайр ибн Аввом садақа-закот молларини ёзарди.

Абу Бакр Жассос ўзининг Аҳкомул Куръон китоби 3/198да бундай дейди: «Закот Аллоҳ Таолонинг қуидаги каломига кўра, фақат имом-халифага тўланиши керак, тўғридан-тўғри муҳтоҷга берилмайди:

﴿خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُظَهِّرُهُمْ وَتُرْكِبُهُمْ هَـَا وَصَلِّ عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَوةَكَ سَكْنٌ لَّهُمْ وَأَللّٰهُ سَمِيعٌ عَلٰيْمٌ﴾

«(Эй Мұхаммад), сиз уларнинг молларидан бир қисмини ўзларини поклаб тозалайдиган садақа сифатида олинг ва уларнинг ҳақларига дуо қилинг. Албатта, сизнинг дуоингиз улар учун ором-осойишталик бўлур. Аллоҳ эшитгувчи, билгувчидир» [Тавба 103]

Жассос закотни мискинларнинг ўзларига тўлаш жоиз эмаслигини айтиб, чунки уларни олиш халифанинг ҳаққидир, бу ҳуқуқдан уни маҳрум қилишга йўл йўқ, деди.

Имом Нававий айтади: «Имом-халифа садақа-закотни олиш учун вакил юбориши лозим. Чунки Набий ﷺ ва халифалар вакил юборганлар. Гап шундаки, одамлар орасида моли бор-у, лекин нима қилиши лозимлигини билмайдиганлар бор, шунингдек баҳиллари ҳам бор». (Нававийнинг Мажму шарҳи муҳаззаб китоби, 2/167-5/528).

Росулуллоҳ ﷺ бундай дедилар:

«أَرْضُوا مُصَدَّقَيْكُمْ»

«Садака йиғувчиларингизни рози қилинг». (مُصَدِّق مُصَدَّق) деб, халифа томонидан закот йиғиши вазифаси топширилган киши ёки закотни эгаларидан қабул қилиб олувчи ишчи ёхуд түя ва кўй кабилардан ҳақ олувчи киши назарда тутилади. «Саҳихи Муслим бишарҳи Нававий» 4/313). Росулуллоҳ ﷺ яна бундай дедилар:

«إِذَا أَتَكُمُ الْمُصَدِّقُ، فَلْيَصُدِّرْ عَنْكُمْ وَهُوَ عَنْكُمْ رَاضٍ»

«Қачон сизларга садақа йиғувчи келса, у сизлардан рози бўлган ҳолда қайтиб кетсин». Ибн Ҳазм бундай дейди: «Мен ишчиман деганки киши ишчи бўлиб қолмаслигига Уммат иттифоқ қилган. Чунки Росулуллоҳ ﷺ

«مَنْ عَمِلَ عَمَالًا لَّيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا هَذَا فَهُوَ رَدٌّ»

«Ким бизнинг буйруғимизсиз бирор бир ишни қилса, у рад этилади», деганлар. (Саҳихи Бухорий шарҳи, Фатҳул Борий, 4/448). Демак, халифа томонидан итоат қилиниши вожиб бўлган ишчи сифатида тайинланмаган ҳар бир киши закот йиғадиган ишчилардан деб ҳисобланмайди ва ундейларга берилган закот-садақалардан савоб ҳосил бўлмайди, бу зулм бўлади. Аммо у закотни ўз ўринларига тақсимласа, савоб ҳосил бўлади. Чунки закот ҳақдорларга етди. Аммо халифанинг итоат қилиш вожиб бўлган ишчисига келсак, биз закотни ўшаларга беришга буюрилганмиз, закотни нима қилиши бизнинг ишимиз эмас. Чунки у худди етимнинг васийси ва вакил қилувчининг вакили каби вакилдир». (Ибн Ҳазм «Мұхалло»).

Ибн Қудома бундай дейди: «Ибн Абу Мусо билан Абу Хаттоб закотни одил имом-халифага тўлаш афзалдир, деганлар. Шофеий издошлари ҳам шундай деган: Шаъбий, Мұхаммад ибн Али, Ибн Разин ва Авзоъйлар ҳам имомга бериш кераклигини айтишган. Чунки унинг сарф ўринларини халифа яхши билади. Закотни халифага топшириш – закот берувчини зыммасидаги бурчни зоҳирда ҳам, ботинда ҳам, фориг этади. Уни факирга топшириш эса, зыммадаги бурчидан ботинда фориг этмайди. Чунки факирнинг ҳақли бўлмаслиги эҳтимоли бор. Халифага топшириш ихтилофни

даф килиб, айбдорликдан уни фориг қиласи». (Ибн Қудоманинг Муғанний китоби, 2/508).

Тадқиқотчилардан бири бунинг жавобгарлигини давлатга юклашнинг мантикий асосларини қуидагича тушунтирганлар:

«Бу ишни давлатдан бошқа ҳеч кимнинг қилиши мумкин эмас. Бунинг сабаблари:

1 – Давлатнинг фатво беришга қодир уламолари бўлади;

2 – Фақир ва мискинларга берилишини тасдиқлайдиган ижтимоий тадқиқотчилари бўлади;

3 – Закот беришдан қочганларни топадиган, бунинг олдини оладиган ва уларни жазолайдиган омил-ишчилари бўлади;

4 – Меваларни чамалаб билишга қодир эксперtlари бўлади.

5 – Закот фақирнинг ҳаққидир. Унинг давлат томонидан олиниши эса, закот уларнинг ҳаққи эканини таъкидлашни ҳамда муҳтоҷларни хурмат қилишни англатади.

6 – Бу ерда закотни қалблари Исломга ошно қилинувчиларга бериш ва Аллоҳ йўлида (яъни жиҳодга) сарфлаш каби давлатдан бошқаси амалга ошира олмайдиган закотнинг сарфланадиган ўринлари бор.

7 – Ёлғиз давлатгина закот беришдан бош тортганларга қарши жанг қилишга масъул». (Юсуф Камол Мухаммаднинг Фиқхул иқтисодил ом китоби, 241-саҳифа).

в) Давлатнинг закот йиғадиган ишчилардан ҳисоб талаб қилиши: Сайидимиз Мухаммад Мустафо закот ишчиларидан ҳисоб талаб қилганлар ва ул зотдан кейин халифалар ҳам шундай қилганлар. Абу Хумайд Соидий ривоят қиласи: Росулуллоҳ Асдан бўлган Ибн Лутабия исмли бир кишини ишлатдилар (Амр ва Ибн Убу Умар садақа-закот ишлари учун, деганлар). Ибн Лутабия қайтиб келгач, «Бу сизларга, бу эса менга ҳадя», деди. Шунда Росулуллоҳ минбарга кўтарилиб, Аллоҳга ҳамду сано айтгач, бундай дедилар:

«مَا بَالْ عَامِلُ أَبْعَثَهُ فَيَقُولُ هَذَا لَكُمْ وَهَذَا أَهْدِيَ لِي أَفَلَا قَعْدَ فِي بَيْتٍ أُمِّهِ حَتَّى يَنْظُرَ أَيْهَدَى إِلَيْهِ أُمٌّ لَا ، وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَا يَنَالُ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنْهَا شَيْئًا إِلَّا جَاءَ بِهِ يَوْمُ الْقِيَامَةِ يَحْمِلُهُ عَلَى عُنْقِهِ بَعْرِيرٌ أَوْ بَقَرَةٌ أَوْ شَاةٌ ثُمَّ رَفَعَ يَدِيهِ ثُمَّ قَالَ: اللَّهُمَّ هَلْ بَلَغْتُ مَرَّتَيْنِ»

«Бу ишчига нима бўлди. Ишга юборсак, бажарип келиб, буниси сизга, буниси эса, менга, деяпти... Ота-онасининг уйида ўтириб кутсанчи, унга ҳадя қилинармикин ёки йўқми! Жоним қўлида бўлган Зотга қасамки, кимда-ким закотдан – тая, сигир ёки қўй бўладими, фарқи йўқ – бирор нарсани ўзлаштириб олган бўлса, қиёмат куни ўша нарсасини бўйнига осиб боради. Сўнг ул зот қўлларини кўтариб, икки марта Аллохим, етқиздимми дедилар». (Фатхул Борий).

Сайидимиз Умар رض омиллар ва волийларни ишга тайинлашдан олдин уларнинг молларини ҳисоб-китоб қилардилар. Бу билан ишни топширганларидан кейин молларининг ортган-ортмаганини ҳисоблаб туради. Бир нечта омилларини молларини тақсимлаб юборган, Саъд ибн Абу Ваққос ва Абу Ҳурайра каби. Омилларига кўтариб келган моллари билиниши учун кечаси эмас, кундузи киришни буюрарди». (Иbn Саъднинг Табакотул кубро китоби, 1/203).

Учинчи: Закотни тарқатиш – давлат масъулияти остида бўлиши фарз қилинган: Мовардий шундай ҳисоблайди: закот-садақа ишлари билан шуғулланувчи ишчининг хиёнати, имом-халифа томонидан кўриб чиқилади ва тўғриланади. Ишчи закотларни ноўрин жойга сарфлаб юборса, мол эгалари имомга арз қилишлари ва унга омил устидан шикоят қилишлари мумкин». (Мовардийнинг Аҳкомус султония китоби, 169-саҳифа).

Абу Убайданинг «Амвол» китобида бундай келган: «Молий айтади: «Закотларни тақсимлашга оид бизнинг ҳеч ихтилофсиз раъйимиз, унинг фақат волий ижтиҳоди асосида бўлишидир. Шу боис одамларнинг эҳтиёжи ва сонларига доир ҳар кандай тур бўлса, унинг раъи олинади». Яна

айтади: «Закот-садақа ишлари билан шуғулланувчи омил муайян улушга ҳақдор эмас». (Абу Убайдада Қосим ибн Саломнинг Амвол китоби, 535-536-саҳифалар). Яна бундай дейди: «Имом-халифа закотни барчага баробар қилиб бериш ёки бошқалардан фарқли равишда баъзиларга алоҳида қилиб бериш ихтиёрига эга. Бу иш нафс-ҳаводан ва ҳақсизликдан узоклашган ҳолда, ижтиҳод асосида қилинади, шунингдек, халифадан бошқаси ижтиҳод қиласа ҳам бўлади, ҳатто бу кенгроқ доирада бўлади, инша Аллоҳ. (Абу Убайдада Қосим ибн Саломнинг Амвол китоби, 538-саҳифа).

Росулуллоҳ ﷺ Закотни «Ўз раъй ва ижтиҳодлари асосида» тақсимлаганлар. Бир куни мунофиқлардан бири ул зотга адолат қилинг, ё Росулуллоҳ, деди. Шунда ул зот «Эсинг борми, мен адолат қилмасам, ким адолат қилади?!» дедилар. (Саҳихи Бухорий шарҳи Фатхул Борий, 6/302). Кейин закотлар ҳақидаги оят нозил бўлди. (Мовардийнинг Аҳкомус сultonия китоби, 156-саҳифа)». □

Вашингтон Москвадан – ўзаро муносабатлар кескинлашган бир манзарада – Қрим босқынчилигига яқун ясашни талаб қилды

Вашингтон Россияни учинчи марта Украинағадағи урушни тұхтатиши ва Қрим ярим оролидан чиқиб кетиши түғрисида огоҳлантирилди. Америка ташқи ишлар вазирлиги Россия қүшнилари ишларига аралашишни тұхтатмас ва Украинаны ўз ҳолига қўймас экан, унга қарши қўйилган жазо чоралари ўз кучида қолишини айтди. Ташқи ишлар вазирлиги матбуот котиби Хизер Нойерт хоним ўз баёнотида Москвани «Украинағады 10 мингдан ортиқ киши, шу жумладан 2500 тинч фуқарони ёстигини қурилган уруш оловини ёқишида» айблади. Уч йил олдин Россия ва Украина «Минск келишувини ижро қилиш чора тадбирлари пакети»ни имзолашган эди. Франция ва Германия кузатуви остида ўтган ушбу келишувуга кўра, Украина сиёсий ислоҳотлар ўтказиши лозим бўлса, Россия ўзига тобе сепаратист қўзғолончиларни қўллаб-қувватлашни тұхтатиши керак эди. Лекин жанглар ҳамон давом этмоқда.

Нойертнинг айтишича, «АҚШ Франция ва Германия билан биргаликда Россия ҳукуматини Украинағады агрессиясини тұхтатишига ундамоқда». Нойерт сўзида давом этар экан: «АҚШ шу фурсатдан фойдаланиб, Россия тарафи Минск келишувидаги мажбуриятларини тұла бажармагунича жазо чораларини ўз кучида қолдиради. Бундан ташқари Қрим аннексиясига алоқадор жазо чоралари ҳам «Россия ярим оролни Украинаға қайтармагунича ўз кучини йўқотмайди» деди.

Миср армияси консультант Жанина ва генерал Аноннинг ишини ҳарбий полицияга ўтказди

Миср қуролли күчлари матбуот котибининг билдиришича, собиқ бош штаб бошлиғи генерал майор Сомий Анон ва юқори назорат органды раиси Ҳишом Жанинанинг иши терговга ўтказилган.

Миср ҳукумати ўтган ой Аноннинг келаси ойга белгиланған президентлик сайловларида қатнашишга қарор

ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ	قال رسول الله ﷺ: «الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ لَا يُظْلِمُهُ وَلَا يَخْدُلُهُ وَلَا يَبْخَرُهُ» «Мусулмон мусулмоннинг бирордадир. Унга зулм қилмайди, уни ташлаб қўймайди ва камситмайди»	ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ
қилганини ва у терговга чақирилганини инкор қилган эди. Кейинроқ Аноннинг адвокати уни Қохира шарқидаги ҳарбий қамоқхонада ҳибса сақланаётганини билдири. Миср армияси матбуот котиби полковник Тамир Рафоййнинг айтишича, бу ишлар «Ҳишом Жанина томонидан берилган баёновтада генерал майор Сомий Анонда давлат ва унинг етакчилиги амалга оширган қилмишлар билан боғлиқ хужжатлар борлигини айтган ҳамда Анонга нисбатан жазо қўлланадиган бўлса, айни хужжатларни нашр қилиш билан таҳдид қилган эди». Тамир Рафоййнинг таъкидлашича, бу баёновтлар «Қуролли кучлар Синайда террорни тамомила йўқ қилиш учун ватанпарварлик жангига кирган бир пайтда давлат ва унинг муассасалари ҳақида шубҳа уйғотиш мақсадида амалга оширилган жиноят ҳисобланади». Шунингдек у «Қуролли кучлар яқинда бу иккисига (Анон ва Жанина)га нисбатан қонуний жазо қўлланиши учун ишни маҳсус тергов органларига ўтказади» дея билдири.		
Нажиб Савирис: Яқинда минтақада катта урушлар бўлишининг эҳтимоли кучли		
Мисрлик машхур ишбилармон ва минтақанинг бир неча давлатларидаги қарор чиқарувчи шахсларга яқин бўлган Нажиб Савирис минтақада Миср билан Греция, Кипр билан Туркия ўртасида ҳамда (Исройл) билан Эрон ўртасида уруш бўлиши ва бу урушга Ливан ҳам тортилиши мумкинлиги ҳақида гапириди.		
Савирис ўзининг интернетдаги ижтимоий веб сайтида «Эрдоганинг телбаларча ўзини катта тутаётгани ва Америка билан кескин муносабатда бўлаётгани уруш келтириб чиқарувчи омиллардан биридир» деди. Кипр ҳукумати эса, Туркия армиясини Италиянинг «Эни» компанияси томонидан шартномаси имзоланган бурғилаш платформасини табиий газ излаш учун минтақага яқинлаштирмаётганликда айблади. Яна шу нарса қўшимча қилиндики, Кипр Ярим оролининг шарқий ҳудудига йўл олган ушбу «SAIPEM 12000» бурғилаш кемаси Кипрнинг жануби билан жануби ғарбий ҳудуди ўртасига етиб		

келганида Туркияning ҳарбий кемалари томонидан тўхтатиб қўйилган. Туркия ташқи ишлар вазири Мавлуд Човушўғли Миср ва Кипр ўртасидаги чегара демаркацияси ноқонуний эканини, ушбу минтақада излаш ва тадқиқот ишларини олиб боришга ҳеч қайси давлатнинг ҳаққи йўқлигини билдириди. Миср эса, Туркияни ушбу минтақа суверенитетига дахл қилишдан огоҳлантириди.

Дания: Мусулмонлар Дания жамиятига параллел жамиятда яшамоқдалар

Копенгагендаги ички ва иқтисодий ишлар вазирлиги тайёрлаган ҳисобот хулосасига кўра, «Фарбга хос бўлмаган 28 минг мигрант мусулмон оила Дания тили ва сақофатидан алоҳида, унга аралашмай яшамоқда». Бу ҳисобот «Дания жамияти ўзлиги ва келажаги» ҳақидаги катта баҳс ва мунозаралар ортидан берилмоқда. Ушбу баҳсда эътибор асосан мигрантлар ёки Ғарбнинг туб аҳолиси бўлмаган кишиларга қаратилади. Ундан мақсад «Параллел жамиятлар»ни танқид қилиш ҳамда шу ҳақда баҳс ва мунозарани кучайтиришdir.

Вазирлик мутахассисларига кўра, бу оиласлар «ақлан ва жисмонан данияликлардан узилган ҳолда, параллел бир жамиятда ҳамда ўзларига хос қоида ва ўлчовлар билан яшашмоқда». Ҳисоботда таъкидланишича, маълумотлар «айни мигрант оиласларнинг ҳаёти ва Дания жамияти билан қанчалар муносабатда бўлиши билан боғлиқ стандартлар ва кўрсаткичларга, хусусан, данияликлар сони оз бўлган маҳаллаларда яшаётган ҳамда мигрантлар назорати остидаги мактаб ва боғчаларда фарзандлари таълим оладиган мухожир оиласлар билан боғлиқ стандартлар ва кўрсаткичларга таянган». Ушбу тадқиқотни тайёрлаганларга кўра, 500 минг атрофидаги аҳоли ғарблик бўлмаган мигрантлардир. 1980 йили мигрантлар сони ҳар юз кишига битта тўғри келган бўлса, бугун ҳар юз кишига 9тадан мигрант тўғри келади. Дания мамлакати аҳолисининг бугунги умумий сони 5,8 миллионни ташкил қилмоқда».

Довудўғли: Туркияning «Зайтун новдаси» операциясини амалга ошириш ҳуқуқи баҳс қилинмайдиган ҳуқуқдир

Туркияning собиқ бош вазири хамда Адолат ва Тараққиёт партияси депутати Аҳмад Довудўғли – Туркия Сурияning шимоли ғарбida жойлашган Африн ҳудудида ўтказаётган «Зайтун новдаси» операцияси баҳс ва мунозарага муҳтоҷ эмаслигини таъкидлади. Довудўғли Туркияning шимолида жойлашган Самсун вилоятида шанба куни ўтказилган матбуот анжуманида «РКК» террорчи ташкилотининг Суриядаги қаноти бўлмиш «РЫД» ташкилотининг қуролли бўлими ҳисобланган «РРК» ташкилоти унсурлари туғдираётган хавфдан кўз юмиб бўлмаслигига ишора қилди. Шунингдек у агар «ИШИД», «РКК» ва «РРК» каби террорчи ташкилотлар Туркия чегараларига жойлашмоқчи бўлса, Туркия армияси керакли чораларни қўллашига эътиборни қаратди.

Туркия қўшинлари ва Сурия шимолидаги Туркияга тобе Сурия озодлик армияси 20 январдан бери «РЫД» ва «РКК» ташкилотларининг ҳарбий истеҳкомларига қарши «Зайтун новдаси» номли операцияни давом эттиromoқда. Бошқа жиҳатдан Туркия бош вазири Бенали Йилдирим шанба куни Туркия нафақат Суриядаги террорчи ташкилотларга қарши курашади, балки бу ташкилотлар ортида турган империалистик кучларга ҳам қарши курашади деди. Кузатувчиларга кўра, Йилдирим «империалист» деб курд ёлланма жангариларини қўллаётган АҚШни кўзда тутган.

Америка веб-сайти: F-16 русумли самолётнинг уриб туширилиши (Истроил) авиацияси обрўсига катта зарбадир

Ҳарбий самолётларнинг ҳарбий кучини таҳлил қилишга ихтисослашган «Aviation Analysis Wing» веб-сайтига кўра, (Истроил) ҳарбий самолётининг уриб туширилиши (Истроил)нинг минтақадаги ҳаво назорати бўйича обрўсига путур етказади. Чунки қирувчи самолётларнинг тўртинчи авлодини уриб туширилиши Эрон билан уруш бўлган ҳолатда (Истроил) ҳаво ҳужуми қўшинларига катта таъсир қилиши

мүмкін. Сайтнинг қүшімчалық қилишича, Сурияning зенит қуроллари эски бўлишига қарамай, дунёдаги энг машхур самолётлардан ҳисобланган айни қирувчи самолётни уриб туширган. «F100-PW-229» двигатели ўрнатилган F-16 русумли самолётлар «Pratt & Whitney» номли АҚШ корпорациясининг энг фахрли маҳсулоти ҳисобланади. Двигателининг максимал қуввати 29100 футга тенг, ёқилғи баки жуда ажойиб ишланган, чунки унга одатдаги самолёт бакларига қараганда 40 % кўп ёнилғи сиғади. Ҳисоботларда айтилишича, Сурия ҳаво мудофааси кучлари ўтган асрнинг олтмишинчи йилларида ишлаб чиқарилган, ўртача баландликда учувчи S-200 русумли ер-ҳаво ракета тизимидан F-16 самолётини уриб туширишда фойдаланган. Ўшанда Фаластин шимолидаги Жўлон тепалиги яқинида жойлашган Марж Ибн Омир минтақасида қирувчи самолёт нишонга олингач самолёт қулади ва унинг икки учувчиси катапульта қилишга улгурди. Лекин улардан бири оғир жароҳат олди. Сўнг иккаласи «Sikorsky uh-60 black hawk» русумли вертолётда шифохонага олиб кетилди.

Иордания хукумати ва қироли: Қуддусга нисбатан тутган позициямиз туфайли дўстларимиз ёрдамни тўхтатишиб қўйди

Иордания бош вазири вазифасини бажарувчи Мамдух Ибодий Иордания фуқаролари шуни яхши билишлари лозимки, мамлакат Қуддус борасидаги позицияси бадалини тўляяпти. Агар позициямиздан бош тортсак ёрдам кела бошлайди деди. У яна Иордания радиосига берган интервьюсида Саудия давлати томонидан олдингидек ёрдам кўрсатилмаяпти деди. Шунингдек у Саудия ва Амирликлар каби дўстлардан ёрдам бўлмаётганини таъкидлар экан, ўз кучимизга таянишдан бошқа чорамиз йўқ деди. Ибодий бошқа бир ўринда Америка Иордания алоқаларини давом эттириш зарурлигига урғу берар экан, икки мамлакат ўртасидаги разведка ҳамкорлиги ва Иордания хавфсизлик идораси Афғонистондаги Ал-Қоида ташкилоти ичига кириб

ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ	قال رسول الله ﷺ: «الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ لَا يَظْلِمُهُ وَلَا يَخْدُلُهُ وَلَا يَبْخَرُهُ» «Мусулмон мусулмоннинг бирордадир. Унга зулм килимайди, уни ташлаб қўймайди ва камситмайди»	ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ
борош имкониятига эга экани тўғрисида айтди. Иордания ҳукумати бу баёнотлардан олдин ҳукумат позициясини тушунишга чақирди ва бир неча кун олдин бюджетдаги камомад ва ёрдамлар тўхтаб қолгани ҳақида гапирди. Иордания қироли Абдуллоҳ иккинчи Иордания давлат университетининг айрим талабалари билан бўлган учрашувда халқаро ёрдамларнинг тўхтаб қолиши Иорданиянинг Қуддусга нисбатан ҳимоя позициясини тутаётганига боғлиқлигини айтди.		
Эслатиб қўймоқчимизки, Қуддус мавзуси Трамп, Ибн Салмон ва (Исройл) ўртасида тузилган Аср келишуви номли келишув зимнига киради. Ушбу келишув минтақада интеграция борасида охирги мувофиқлаштириш тадбир чораларини амалга ошириш учун ўтказилган бўлиб, унда асосан Фаластин масаласига якун ясаш ва яхудлар фойдасига Қуддусдан воз кечиш масаласи кўрилди.		
Боинг ширкати ер юзини уч соатда айланиб чиқадиган самолёт ишлаб чиқариши ҳақида хабар тарқатди		
Боинг ширкати ер юзини уч соатда айланиб чиқадиган янги реактив самолёт моделини ишлаб чиқиши ҳақида хабар берди. Британияда чиқадиган «Индепендент» газетаси ёзишича, янги самолёт овоз тезлигидан беш баробар кўпроқ тезлик билан учади ва у «Walküre-2» деб номланади. Газетага кўра ушбу самолёт чизмаси ва қачон ишга чиқариши ҳақида маълумот йўқ. Ушбу самолёт модели «SR-72» самолётига жуда ўхшаб кетади. «Lockheed Martin» ширкати бир қанча йиллардан бери бу самолётни Америка ҳукумати манфаати учун ишлаб чиқариш устида иш олиб боряпти. Бу икки самолёт турбореактив двигателлари билан ишлайди.		
Артурдан Аҳмадгача – нима учун германиялик популист сиёsatчи Исломни қабул қилди		
«Германия учун альтернатив» ультра ўнгчи партиядаги сиёsatчининг Исломни қабул қилиб исмини Аҳмад деб ўзгартириши Германия жамоатчилиги орасида ва ахборот воситаларида энг муҳим хабар бўлиб қолди. «Германия учун альтернатив» ультра ўнгчи партияси аъзоси ва машхур		

сиёсатчи Артур Вагнер Исломни қабул қилганини расман тан олди. Вагнер буни бир қанча вакт жамоатчиликдан ва партиясидан яширган эди.

«Фокус» журналининг электрон сайтига кўра, Вагнер Ислом ва ажнабийларга нисбатан адовати кучли бўлган «Германия учун алтернатив» партиясидаги кўпчиликни хайратлантирган қарорини «Исломни қабул қилишимга олиб борган сабаблардан бири черковдаги менинг қаноатимга тўғри келмайдиган (асосан гейлар ҳақидаги) ўзгаришлар бўлди» деб шарҳлади. Вагнер Исломни қабул қилгани ҳақидаги хабарни 2017 йил 29 октябрда эълон қилган бўлсада, лекин у Исломни 2015 йил ноябр Россияга сафар қилган пайтда қабул қилган эди. Унинг айтишича, у шу ерда мусулмонларни «ростгўй ва очиқ ҳалқ» сифатида таниган ва бу нарса уни ўз динини ўзгартириш қарорига кўпроқ туртки берган. Шундан кейин у Исломни қабул қилган, лекин уни партиядошларидан яширган. Унинг таъкидлашича, Бранденбург вилоятидаги Исломга карши ультра ўнгчи партия раиси Андреас Кальбитцга ўз қарорини қандай хабар қилишини билмаган. Чунки – «Фокус» журналига кўра – Кальбитц «Ислом Германияга тўғри келмайди» номли шиор тарафдорларидандир.

Нью-Йорк Таймс: (Истроил) Синайда Сисий фойдасига ҳарбий операцияларни амалга ошироқда

Нью-Йорк Таймс газетаси ўз ҳисоботида (Истроил) қўшинлари икки йилдан бери Синайда инқилобчи президент Абдулфаттоҳ Сисий режими фойдасига ҳарбий операцияларни амалга ошираётганини фош қилас экан, ўз муштариylарига катта шармандалик ҳақида хабар берган.

Газета ҳисоботига кўра, сионистларнинг ҳаво қўшинлари ўтган икки йил ичida Синайдаги манзилларга юз мартадан кўпроқ ҳаво зарбаси берган. Айrim зарбалар учувчисиз самолёт орқали берилган бўлса, айримлари (Истроил) анъянавий қирувчи самолётлари орқали амалга оширилган. Бу операцияларнинг барчаси Миср армияси билан ўзаро

ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ	قال رسول الله ﷺ: «الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ لَا يُظْلِمُهُ وَلَا يَخْدُلُهُ وَلَا يَبْخَرُهُ» «Мусулмон мусулмоннинг биродаридир. Унга зулм қилимайди, уни ташлаб қўймайди ва камситмайди»	ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ
хамкорлик асосида амалга оширилган. Газетанинг ёзишича ахборот воситалари бунинг аксини айтиётган бўлса-да ҳамда Миср ва босқинчи (Исройл) ўртасида уч марта уруш бўлишига қарамай, улар ўртасида яширин иттифоқ мавжуд. Лекин икки давлатнинг ҳарбий соҳадаги матбуот котиблари бу хабарни инкор қилишган. Шунингдек, Миср ташқи ишлар вазирлиги матбуот котиби ҳам хабарни рад этган.		
Америкалик генерал: Армиямиз Россия ва Хитой олдида «Техникавий устунлиги»ни йўқотди		
Америка армияси бош штаби бошлиғи ўринбосари генерал Пол Сильва Россия ва Хитой ультра овозли қуроллар тизимини ишлаб чиқаришга ихтисослашган технологияларни ривожлантиришда илгарилаб кетишиди. Сильванинг таъкидлашича, Хитой ушбу технологияларни ривожлантириш учун юз миллиардлаб доллар ажратган ва мана шу соҳага алоқадор ишларни «Миллий программа»га киргизган. Сильва бу билан манёврлардаги устунлиги билан ажralиб турувчи ва душман ракеталарнинг мудофаасини ёриб ўта оладиган ультра товушли самолётлар ишлаб чиқариш зарурлигига ишора қилган. Сильва Хитой билан бўлиши кузатилаётган ҳар қандай урушда денгиз ва ҳаво жанглари асосий ўринни эгаллайди. Аммо Россия билан қуролли низо чиқадиган бўлса, ҳаво қуроли асосий ўринни эгаллайди ва унда Американинг куруқлик қўшинлари асосий роль ўйнайди деб ишонишини айтган.		
«Биткоин» крипто валюталари бир неча соатлар ичida миллиардлаб зарар кўрди		
Европадаги эксперtlар электрон крипто-валюталар (ракамли валюталар) бозорида муомалалар давом этаётганидан огохлантирган. «Биткоин» етакчилигидаги крипто-валюталар Хитой ҳукумати виртуал активлар савдоси ва улардан фойдаланишга қарши босим бериш учун ташкилий ҳаракатлар бошлагани ҳақидаги хабардан кейин қадрсизлана бошлади. Крипто-валюта бозорида қиммат ҳисобланган ва кенг тарқалган «Биткоин»нинг баҳоси ўтган ойдаги		

муомалаларда 8 минг доллардан пастга тушиб кетди. Унинг олдинги ойлардаги муомалалардаги баҳоси 18 минг долларга кўтарилиб кетган эди. Крипто-валюталарнинг бозордаги бир кун олдинги қиймати 435 миллиард долларни ташкил қилган бўлса, бир кун кейин 420 миллиард долларга тушиб қолган. Бошқача айтганда бир неча соатлар ичida 15 миллиард зарар кўрган.

Бу ишлар халқаро валюта фондининг етакчиси Кристин Лагард ўтган ҳафта дам олиш кунлари берган баёнотидан кейин рўй берди. Лагард унда крипто-валюталарни тартибга солиш ва қузатиш лозим деган эди. Европадаги эксперталар электрон крипто-валюталар бозоридаги муомалалар давом этаётганидан огоҳлантириб, уларни катта хавф туғдириши ва барча валюталардаги инвесторларга зарар бўлишини таъкидлашган. □

ҚУРЬОНИ КАРИМ СУҲБАТИДА

﴿وَإِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلَغْنَ أَجْلَهُنَّ
فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ سَرِحُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَلَا
قُسْكُوْهُنَّ ضَرَارًا لِتَعْتَدُوا وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَقَدْ
ظَلَمَ نَفْسَهُ وَلَا تَتَحِدُوا إِذَا إِيَّتِ اللَّهَ هُزُوا
وَأَذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ مِنْ
الْكِتَابِ وَالْحِكْمَةٌ يَعِظُكُمْ بِهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴾ ﴿ وَإِذَا
طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلَغْنَ أَجْلَهُنَّ فَلَا تَعْضُلُوهُنَّ أَنْ يَنْكِحَنَ أَزْوَاجَهُنَّ إِذَا تَرَاضَوْا بَيْنَهُمْ
بِالْعَرُوفِ ذَلِكُمْ يُوعَظُ بِهِ مَنْ كَانَ مِنْكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكُمْ أَرْكَى
لَكُمْ وَأَطْهَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴾ ﴿

«231. Қачон хотинларингизни талоқ қилсангизлар ва уларнинг иdda муддатлари битиб қолса, бас, уларни яхшилик билан олиб қолинг ёки яхшилик билан кузатинг. Уларга зулм қилиш билан зарар етказиш учун ушлаб турмангиз. Ким шундай қилса ўзига зулм қилибди. Аллоҳнинг оятларини ҳазил деб билманглар! Аллоҳнинг сизларга берган неъматини ва сизларга ваъз-насиҳат этиб нозил қилган Китоб ва (у китобдаги ҳикматдан иборат нарсани) эсда тутинг! Аллоҳдан кўрқингиз ва билингизким, албатта Аллоҳ ҳамма нарсани билгувчиидир. 232. Қачон хотинларингизни талоқ қилсангизлар ва уларнинг иdda муддатлари битиб қолса, бас, (эй ота-оналар) уларни ўзаро яхшилик билан келишишган бўлсалар, эрларига қайта

никоҳланишдан тұсманг! Бу ҳукмлардан сизларнинг ораларингиздаги Аллоҳға ва охират кунига ишонадиган зотлар вәъз-насиҳат оладилар. Бу ҳукм (яғни эр-хотинни ярашиб олишларидан тұсмаслик) сизлар учун әнд тоза ва покловчи ҳукмдир. Аллоҳ билур, сизлар билмассиз»

[Бақара 231-232]

Хизб ут-Тахрір амири Ато ибн Халил Абу Роштанинг (у кишини Аллоҳ ҳифзу ҳимоясида арасасин) «Тайсир фи Усулит Тафсир» номли китобида қүйидагича келади:

1 – Аллоҳ Таоло бу икки оятда қүйидагиларни баён қилади:

Эр хотинини бир ёки икки талоқ қилган бўлса ва унинг иддаси чиқиб кетай деб қолган бўлса, ё уни яхшилик билан, яхши яшаб кетиш нияти билан қайтариб олсин, ёки иддаси тугагунига қадар тек қўйиб берсинг ва шу билан аёл ўзига ўзи эга бўлиб олсин, ҳеч қандай тазийксиз, безовталиксиз ажралсинлар.

Аллоҳ эрга хотинини унга зарап қилиш учун ушлаб туришни ҳаром қилади. Яхшиликни истамайдиган эр хотинини атайин унга тазийик ўтказиш учун иддаси тугашидан олдинроқ қайтариб олади. Бу билан талоқ эвазига аёлнинг ўзига тегишли айрим ҳуқуқларидан воз кечдирмоқчи бўлади. Бу билан эр ўзига, ўз жонига зулм қилади. Негаки, у ўзини, ўз жонини охиратдаги Аллоҳнинг азобига рўбарў қилади. Бунинг устига мана шу дунёнинг ўзида ҳам аёлининг ҳуқуқларига тажовуз қилиш билан одамларга ўзининг бадхулқ эканини намойиш қилиб қўяди.

Кейин Аллоҳ Таоло эрларни Аллоҳнинг оятлари ва аҳкомлари билан ўйнашишдан огоҳлантиряпти. Эрлар Аллоҳнинг оятлари билан ўйнашмасинлар, яғни, Аллоҳ берган ҳуқуқни сустеъмол қилиб, аёлларини уларга зарап етказиш учун, тазийик ўтказиш учун иддалари тугай деб қолганда қайтариб олмасинлар.

Аллоҳ Таоло бизга Ўзининг Китоби ва пайғамбарининг суннатида мужассамлашган Исломдек буюк неъматни ато қилганини эслатяпти. Токи, биз бу неъматга шукр қилайлик, У Зотнинг шариатига эргашайлик, У Зотнинг оятларидан, аҳкомларидан ибратланайлик.

Бу муборак оятнинг якунида Аллоҳ Таоло бизни тақвога буюрятти. Токи, биз ҳар ишимизда, ҳар бир сўзимизда Аллоҳдан қўрқайлик. Аллоҳ Таоло учун ҳеч нарса маҳфий эмас. У

﴿بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيهِ﴾

(*Барча нарсани билгувчи*) Зотдир. Бу гапда аёллари билан бўлган муносабатда Аллоҳнинг шариатидан четлаганлар учун огоҳлантириш бор.

(*Фَبَلَغَنَ أَجَلَهُنَّ* *ва уларнинг идда муддатлари битиб қолса*).¹

Яъни, идаларининг охирги пайти. Луғат китобларида ажал сўзи бутун муддат маъносини англатиши ҳам, муддатнинг охирги қисми маъносини англатиши ҳам айтилган. Демак, бу сўз омоним, муштарак сўздир. Унинг қайси маънони англатаётгани қаринага қараб бўлади. Бу ердаги қарина

﴿فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ﴾

(*Бас, уларни яхшилик билан олиб қолинг*), деган гапдир. Мана шу қарина бу сўзнинг бу ерда идда муддатининг охирги қисмини англатиб келаётганини кўрсатади. Чунки эр факат идда ичидағина хотинини қайтариб олиши, ушлаб қолиши мумкин. Идда муддати тугаганидан кейин эса эрнинг бу ишга ҳаққи қолмайди.

Демак, (*Фَبَلَغَنَ أَجَلَهُنَّ*)нинг маъноси идда муддатининг тугамасидан олдинги охирги қисмидир.

﴿فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ سَرِحُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ﴾

(*Бас, уларни яхшилик билан олиб қолинг ёки яхшилик билан кузатинг*). Яъни, уларнинг идда муддатлари тугай деб қолган пайтда ё уларни олиб қолинглар ёки идда муддати тугагунига қадар тек қўйинглар. Шу билан уларни қўйиб юборган бўласизлар ва улар ўзларига ўзлари эга бўладилар (боши очиқ хотинга айланадилар).

Бу гапларнинг ҳаммаси рожъий талоққа доир гаплардир.

﴿الْطَّلْقُ مَرَّتَان﴾

(*Талоқ икки марта дир*). Фақат рожъий талоқ қилингандагина эр идда ичидаги хотинини қайтариб олиши мумкин.

﴿وَلَا مُسِكُوهُنَّ ضَرَارًا لِتَعْتَدُوا﴾

(*Уларга зулм қилиш билан заарар етказиши учун ушлаб турмангиз*). Яъни, уларга заарар қилиш учун уларни қайтариб олманглар. Шундай ҳолатлар бўладики, эр аслида хотинини хоҳламайди, лекин хотиним менинг устимдаги айrim ҳақларидан воз кечиб қолар, деган илинжда уни атайин ушлаб қолади, жавобини бермайди. Шу билан хотинининг ҳақларига тажовуз қилган бўлади.

(*ضراراً*) яъни, уларга заарар қилиш учун жавобларини бермасдан атайин ўзларингизда қолиш муддатларини чўзманглар.

(*لِتَعْتَدُوا*) яъни, уларни сизлардан талоқларини олиш эвазига ўзларининг ҳуқуқларидан воз кечишлирига мажбур қилиш учун.

﴿وَأَذْكُرُوا نَعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُم﴾

(*Аллоҳнинг сизларга берган неъматини эсда тутинг!*), Яъни, Исломни. Бунинг учун Аллоҳга шукр қилинглар ва У Зотнинг шариатига амал қилинглар.

﴿وَمَا أَنَزَلَ عَلَيْكُمْ مِنَ الْكِتَبِ وَالْحِكْمَةِ﴾

(*Ва сизларга ваъз-насиҳат этиб нозил қилган Китоб ва ҳикматни (ҳам эсда тутинг)*). Яъни, сизларга нозил қилган Куръон ва суннатни. Бу гап олдинги

﴿نَعْمَةَ اللَّهِ﴾

дан атфи баёндир.

﴿وَإِذَا طَلَقْتُمُ الْنِسَاءَ فَبَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا تَعْضُلوهُنَّ أَن يَنْكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ﴾

(Қачон хотинларингизни талоқ қилсангизлар ва уларнинг идда муддатлари битиб қолса, бас, (эй ота-оналар) уларни эрларига қайта никоҳланишдан түсманг!). Иккинчи оятда Аллоҳ Таоло талоқ қилинган ва идда муддати охирига етган аёлларга доир бошқа бир ҳукмни баён қиляпти.

Биринчи оятда эрларнинг хотинларига зарар етказиш учун, уларни ўз ҳуқуқларидан воз кечишларига мажбурлаш учун ушлаб қолмасликлари ҳақида гапирилган эди.

Энди бу оятда Аллоҳ Таоло бошқа бир ҳукмни баён қиляпти. У шундан иборатки, талоқ қилинган хотинларнинг идда муддатлари тугагач, яна олдинги эрлари уларни янги никоҳ ва янги маҳр билан қайтариб олишни хоҳлаб қолишлари ҳам мумкин. Бундай ҳолатда Аллоҳ Таоло бу аёлларнинг валийларига модомики, эр ҳам, хотин ҳам Ислом одобларига риоя қилғанлари ҳолда шуни исташаётган экан, бу никоҳға қаршилик күрсатмасликларини буюради.

Шундан сўнг Аллоҳ Таоло бундай никоҳга розилик бериш баракали ва манфаатли бўлишини, розилик берилмаган тақдирда юз бериши мумкин бўлган гуноҳлару шубҳалардан холи бўлишини баён қиляпти.

Аллоҳ Таоло бу муборак оятнинг якунида ишларнинг моҳиятини ҳар қандай нуқсондан Пок Аллоҳдан бошқа ҳеч ким билмаслигини, киши яхши кўрган ишнинг оқибативой бўлиши ёки аксинча, у ёмон кўрган ишнинг натижаси яхши бўлиб чиқиши мумкинлигини баён қиляпти. Аёлнинг валийлари ҳам бундай никоҳда ҳеч қандай яхшилик йўқ, фақат ёмонлик бор, деб ўйлаб қолишлари мумкин. Аслида эса ҳақиқат ва натижалар улар айтгандек бўлавермайди. Ишларнинг моҳиятини, натижаларини, нима яхшию нима ёмон бўлишини биладиган ягона зот Аллоҳ Таолодир. Аллоҳнинг шариатига эргашиб фарздир. Ҳамма-ҳамма яхшилик мана шу ишда мужассамдир.

﴿وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾

«Аллоҳ билур, сизлар билмассиз»

[Бақара 232]

﴿إِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ﴾
Қачон хотинларингизни талоқ қилсангизлар ва уларнинг идда муддатлари битиб қолса)
яъни, иддалари тўла бўлса. Бунга қарина

﴿فَلَا تَعْضُلُوهُنَّ أَن يَنِكْحَنْ أَزْوَاجَهُنَّ﴾

(Бас, (эй ота-оналар) эрларига қайта никоҳланишидан тўсманг!), деган гапдир. Чунки эр идда асносида хотинини ҳеч бир монеъсиз қайтариб олишга ҳақли. Модомики, бу ерда монеъ вужудга келган экан, демак, уларнинг идда муддатлари тугабди. Азл сўзи қамаш, тазиик ўтказиш маъноларини англатади. Бу ердаги маъно мана бундай: Агар сизлар аёлларни талоқ қилсангизлар ва уларнинг идда муддатлари тўла ўтса, уларни ўзларининг бир ёки икки талоқ қилган ўша эрларига қайтадан тегишлирага монеълик қилманглар.

﴿إِذَا تَرَضُوا بَيْنَهُمْ بِالْعَرُوفِ﴾
ўзаро яхшилик билан келишишган бўлсалар). Яъни, агар ҳар иккиси ҳам бир-бирига янги никоҳ билан қўшилишга ҳақиқий рағбат билдирса ва бу рағбат яхшилик билан яъни, Ислом одоблари доирасида бўлса.

﴿ذَلِكُمْ أَزْكَى لَكُمْ وَأَطْهَرُ﴾
Бу ҳукм сизлар учун энг тоза ва покловчи ҳукмдир). Яъни, валийларнинг талоқ қилинган хотинни яна қайта ўша ўзининг эрига никоҳланишига рози бўлишлари. Бу иш кўп баракали, манфаатли, гуноҳлару шубҳалардан анча узок ишдир.

Бу муборак оятнинг нозил бўлиши сабаби ҳақидаги мана бу ҳадисни Бухорий чиқарган. Маъқал ибн Ясор айтади: «Менинг бир синглим бор эди. Амакимнинг ўғли (совчи бўлиб) келганди, унга никоҳлаб бердим. Қанчадир муддат унинг ҳасмида бўлди. Кейин у синглимни бир талоқ қўйди. Иддаси ўтиб кетди ҳамки, қайтариб олмади. Кейин эса у ҳам синглимни хоҳлаб қолди, синглим ҳам уни хоҳлаб қолди. У яна совчи қўйди. Шунда мен унга, эй абллаҳ, сени ҳурмат қилиб, синглимни бергандим, сен уни талоқ қилдинг, энди яна уни сўраб келдингми, Аллоҳга қасамки, ҳеч қачон синглим сенга қайтмайди, дедим. У ёмон одам эмасди.

Синглим ҳам унга қайтиб боришни истарди. Уларнинг бир-бирлариға муҳтожликларини Аллоҳ билиб, мана шу оятни нозил қилди. Бу оят мен ҳақимда нозил бўлган. Шундан сўнг қасамимга каффорат тўлаб, синглимни яна унга никоҳлаб бердим». Яна бир лафзда: «Бу оятни эшитган Маъқал, хўп бўлади, Раббим, бош устига, деб, уни чакирди-да, синглимни сенга бераман ва сени хурмат қиласман, деди», дейилган.¹

Бу оят мавзу эътибори билан ким ҳақда нозил бўлган бўлса, ўша одамни ҳам, бошқаларни ҳам ўз ичига олади. Сабабнинг хусусийлиги эмас, лафзнинг умуумийлиги эътиборлидир. Бу қоида усул фанида машҳурдир. □

⁽¹⁾ Дуррул Мансур: 2/685.

САБР ИМОННИНГ ЯРМИДИР

Сабр (الصبر) луғатда бағишлиш (الحبس) маъносида.
Куръони Каримда Аллоҳ Таоло

﴿فَصَبَرْ جَمِيلٌ﴾

«... Чиройли сабр қилмоқ...»

[Юсуф 18]

деган. Ибн Таймия роҳимаҳуллоҳ бундай деганлар: «Оятда келган «Сабр Жміль»нинг маъноси – шикоятсиз сабр, яъни сабрнинг ўзида ҳам, сабр қилувчидан ҳам шикоят бўлмаган сабр, демакдир. Мужохид роҳимаҳуллоҳ – бу бетоқат бўлинмайдиган сабрdir, дейди. Сабр уч қисм бўлади. Биринчиси: тоат-ибодатлардаги сабр. Яъни киши ҳамма тоат-ибодатларни бажаришга ўзини бағишилайди, уларни узмасдан, шаръий тариқати билан бирга бажаришда бардавом бўлади. Бу худди Аллоҳ Таолонинг

﴿وَأَمْرُ أَهْلَكَ بِالصَّلَوةِ وَأَصْطَرَ عَلَيْهَا﴾

«Аҳлингизни намоз ўқишига буюринг ва ўзингиз ҳам (намоз ўқишида гоят) чидамли бўлинг!» [Тоҳа 132]
деган каломи кабидир. Шунингдек,

﴿فَاعْبُدُهُ وَأَصْطَرِ لِعِبَادَتِهِ﴾

«Сиз Унга (Аллоҳга) ибодат қилинг ва бу ибодатда сабр-тоқатли бўлинг!» [Марям 65]
деган каломи каби ҳамдир. Иккинчи сабр – ҳаром қилинган нарсалардан сабр қилишдир. Яъни киши ҳаром қилинган нарсалардан ўзини тияди. Бу худди Аллоҳ Таолонинг ушбу каломи кабидир:

﴿وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنْزَعُوا فَتَفْشِلُوا وَتَذَهَّبَ رِحْكُمْ وَاصْبِرُوا إِنَّ

﴿اللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ﴾

«Аллоҳ ва Росулига итоат қилингиз ва (ўзаро) талашиб-тортишимангизки, у ҳолда сустлашиб, куч-кувватингиз кетур. Сабр-тоқат қилингиз! Албатта, Аллоҳ сабр қилгувчилар билан биргадир» [Анфол 46]

Учинчи сабр – бало-синовларга сабр қилишдир. Яъни киши фақат Аллоҳдан ажр кутиб, синовлардан оғриниб қолишдан сақланишидир. Бу Аллоҳ Таолонинг ушбу каломи кабидир:

﴿يَبْنَى أَقْمِ الصَّلَاةَ وَأَمْرٌ بِالْمَعْرُوفِ وَأَنْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا أَأَصَبَكَ إِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزَمِ الْأُمُونِ﴾

«Эй ўгилчам, намозни барпо қил, маъруфга буюр ва мункардан қайтар ҳамда ўзинга етган (синовларга) сабр-қил! Албатта мана шу ишларнинг мақсадга мувоғигидир» [Луқмон 17]

Шулардан келиб чиқиб, шаръий истилоҳда сабрга «Китоб ва суннатда собит туриш, ўзни бетоқатлик ва норозиликдан сақлаш», дея таъриф бериш мумкин. Дарҳакиқат, сабр қилиш зарурлиги, сабрнинг яхшилиги ва муҳимлиги ҳамда сабр қилганларнинг Исломдаги даражаси ҳақида Росулуллоҳ ﷺдан кўплаб ҳадислар келган. Жумладан:

• **Сабр гуноҳлар кафорати учун дарвозадир:**

– Имом Муслим Абу Саид Худрий ва Абу Ҳурайра رضлардан ривоят қиласи: Набий ﷺ бундай дедилар:

﴿مَا يُصِيبُ الْمُؤْمِنَ مِنْ وَصَبٍ، وَلَا نَصَبٍ، وَلَا سَقْمٍ، وَلَا حَزَنٍ، حَتَّىٰ الْهَمَّ يُهْمِمُهُ، إِلَّا كَفَرَ بِهِ مِنْ سَيِّئَاتِهِ﴾

«Мўминга етадиган бирор бир заҳмат, кулфат, беморлик, қайғу, ҳатто ғам-ташвиши ҳам Аллоҳ унинг гуноҳларига кафорат қилади».

– Имом Бухорий Оиша رضдан ривоят қилади: Набий صلی اللہ علیہ وسالہ وآلہ وسالہ бундай дедилар:

«مَنْ مُصِيَّبٌ ثُصِيبُ الْمُسْلِمِ إِلَّا كَفَرَ اللَّهُ بِهَا عَنْهُ حَتَّى الشَّوْكَةُ يُشَاكُهَا»

«Мусулмонга бирор мусибат етиб, ҳатто тикон кирса ҳам Аллоҳ гуноҳларига кафорат қилади».

• Сабр қилган бандага синов етиши ундан Аллоҳ рози бўлганига далилдир:

– Имом Бухорий Оиша رضдан ривоят қилади: Набий صلی اللہ علیہ وسالہ وآلہ وسالہ бундай дедилар:

«مَنْ يُرِدَ اللَّهُ بِهِ خَيْرًا يُصْبِبُ مِنْهُ»

«Аллоҳ кимга яхшиликни ирова қилган бўлса, унга мусибат етказади».

– Мунзирий «Тарғиб ва Тарҳиб» китобида Анас ибн Моликдан саҳих санад билан ривоят қилади: Росулуллоҳ صلی اللہ علیہ وسالہ وآلہ وسالہ бундай дедилар:

«إِنَّ عَظَمَ الْجَزَاءَ مَعَ عَظِيمِ الْبَلَاءِ، وَإِنَّ اللَّهَ إِذَا أَحَبَّ قَوْمًا ابْتَلَاهُمْ، فَمَنْ رَضِيَ فَلَهُ الرِّضَاءُ، وَمَنْ سَخَطَ فَلَهُ السَّخَطُ»

«Албатта буюк ажр буюк синов билан биргадир. Чунки Аллоҳ бирор қавмни яхши қўрса, уларга синов юборади. Бас, ким бу синовдан рози бўлса, Аллоҳ ҳам ундан рози бўлади. Ким бу синовдан ғазабланса, Аллоҳ ундан ғазабланади».

– Мунзирий «Тарғиб ва Тарҳиб» китобида Абу Хурайрадан саҳих санад билан ривоят қилади: Розулуллоҳ صلی اللہ علیہ وسالہ وآلہ وسالہ бундай дедилар:

«مَا يَرَأُ الْبَلَاءُ بِالْمُؤْمِنِ وَالْمُؤْمِنَةِ فِي نَفْسِهِ وَوَلَدِهِ وَمَالِهِ حَتَّى يَلْقَى اللَّهُ وَمَا عَلَيْهِ خَطِيئَةٌ»

«Мўъмин ва мўмина га жони, фарзанди ва моли борасида бало-синов келиши тўхтамайди ва ниҳоят Аллоҳга хеч қандай гуноҳсиз ҳолда йўлиқади».

• Мусулмоннинг Аллоҳ Таолога яқинлиги сабр билан зиёда бўлади:

– Абу Довуд ўзининг «Сунан»ида Жаллож ибн Ҳаким Саламийдан ривоят қиласиди, Росулуллоҳ ﷺ бундай дедилар:

«إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا سَبَقَتْ لَهُ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مَنْزِلَةً لَمْ يَلْعَفْهَا بِعَمَلِهِ، ابْتَلَاهُ اللَّهُ فِي جَسَدِهِ، أَوْ فِي مَالِهِ، أَوْ فِي وَلَدِهِ، ثُمَّ صَرَبَرَهُ عَلَى ذَلِكَ حَتَّى يُلْعَفِهِ مَنْزِلَةُ الَّتِي سَبَقَتْ لَهُ مِنْ اللَّهِ تَعَالَى»

«Агар бандага Аллоҳ Азза ва Жалла томонидан бирор юксак даражага тайёрлаб қўйилган бўлиб, унга амали билан етмаган бўлса, Аллоҳ унинг тани ёки моли ёхуд фарзанди борасида синайди. Сўнг уни бу нарсаларга сабр қилувчига айлантиради. Ва ниҳоят, уни Аллоҳ Азза ва Жалла томонидан тайёрлаб қўйилган ушбу юксак даражага етказади».

– И мом Термизий Саъд ибн Абу Ваккос رضдан ривоят қиласиди: Мен ё Росулуллоҳ, қай банда қаттироқ синалади, деб сўрагандим, бундай дедилар:

«الْأَنْبِيَاءُ، ثُمَّ الْأَمْمَلُ فَالْأَمْثَلُ، فَيُئْتَى الرَّجُلُ عَلَى حَسْبِ دِينِهِ، فَإِنْ كَانَ دِينُهُ صُلْبًا أَشَدَّ بَلَاؤُهُ، وَإِنْ كَانَ فِي دِينِهِ رِقَّةً ابْتَلَى عَلَى حَسْبِ دِينِهِ، فَمَا يَرْحُبُ الْبَلَاءُ بِالْعَبْدِ حَتَّى يَتَرَكَهُ يَمْشِي عَلَى الْأَرْضِ مَا عَلَيْهِ حَطِيشَةً»

«Пайғамбарларга, энг яхшиларига ва яна хам яхшиларига. Киши динига қараб синалади. Агар динида мустаҳкамлик бўлса, унга синов қаттиқ келади. Агар динида бўшлик бўлса, шу динига қараб синалади. Банда то ер юзида хеч бир хатосиз юрадиган бўлгунига қадар балоланиб бораверади».

• Сабр имоннинг кучли ва чин эканига далилдир:

– Имом Муслим Сұхайб ибн Синондан ривоят қилади. Ресуллар ﷺ бундай дедилар:

«عَجَبًا لِأَمْرِ الْمُؤْمِنِ إِنَّ أَمْرَهُ كُلُّهُ لَهُ خَيْرٌ وَلَئِنْ دَلَّكَ لِأَحَدٍ إِلَّا لِلْمُؤْمِنِ إِنْ أَصَابَتْهُ سَرَّاءُ شَكَرَ فَكَاتَتْ خَيْرًا لَهُ وَإِنْ أَصَابَتْهُ ضَرَّاءُ صَبَرَ فَكَاتَتْ خَيْرًا لَهُ»

«Мұміннинг иши қандай ҳам ажойиб: барча ишларида унга яхшилик бор. Бу нарса мүминдан бошқа ҳеч кимга берилмаган. Чунки унга хурсандчилик келса унга шукр қилади ва эвазига ажр олади, агар унга мусибат келса унга сабр қилади ва бунинг учун ҳам ажр олади». Ушбу ҳадиснинг «Дурари сунан» китобидаги шархида бундай дейилади: «Агар мүминга бирор зиён ёки синов келса, буни менга ёлғыз Аллоҳнинг Ўзи тақдир қилди, деб билиб, Аллоҳнинг қазои қадарига сабр қилади ҳамда Аллоҳ белгилаган нарсаны қайтариб бўлмайди, деб ҳисоблайди, натижада сабри унга ажр келтиради. Агар яхшилик келса, Аллоҳ Азза ва Жалла менга буни мұяссар қилди деб билиб, Аллоҳнинг ушбу неъматига шукр қилади, натижада бунинг учун ҳам ажр олади».

• Сабр бандага берилган энг яхши нарсадир:

– Имом Бухорий Абу Саид Худрий رحمه اللهдан ривоят қилади: Ансорийлардан бир гурӯх кишилар Ресуллар ﷺдан сўранишганди, ул зот бердилар, кейин яна сўранишганди, яна бердилар, ахири берадиган нарсалари тугаб қолди. Шунда ул зот бундай дедилар:

«مَا يَكُونُ عِنْدِي مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ أَدْخِرَهُ عَنْكُمْ، وَمَنْ يَسْتَعْفِفْ يُعْقِبُهُ اللَّهُ، وَمَنْ يَسْتَغْنُ يُعْنِيهُ اللَّهُ، وَمَنْ يَتَصَبَّرْ يُصَبَّرْهُ اللَّهُ، وَمَا أُعْطَى أَحَدٌ عَطَاءً خَيْرًا وَأَوْسَعَ مِنْ الصَّبَرِ»

«Менда қандай яхшилик бўлса, ҳаргиз сизлардан уни сақлаб-олиб қўймайман. Бас, ким Аллоҳдан қаноат сўраса, Аллоҳ уни қаноатли қилади, ким Аллоҳдан

давлат сўраса, Аллоҳ уни бадавлат қилади, ким сабрли бўлишга интилса, Аллоҳ уни сабрли қилиб қўяди. Ҳеч кимга сабрдан кўра яхшироқ ва мўлрок неъмат берилмаган».

• Сабр ёруғ кунларнинг очқичидир:

– Имом Аҳмад Набий ﷺ бундай деганларини ривоят қилади:

«وَاعْلَمُ أَنَّ فِي الصَّبْرِ عَلَىٰ مَا تَكْرُهُ خَيْرًا كَثِيرًا، وَأَنَّ النَّصْرَ مَعَ الصَّبْرِ، وَأَنَّ
الْفَرَجَ مَعَ الْكَرَبِ، وَأَنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا»

«Билингки, ёмон кўрган нарсаларга сабр қилсангиз, кўп яхшиликка эришасиз. Чунки нусрат-ёрдамга ёрдам бериш билан эришилади. Албатта шодлик қайғу билан бирга келади ва хар бир оғирлик-машаққат билан бирга бир енгиллик ҳам бўлур».

• Биринчи тебраниш-зарбадаёқ сабр қилиш:

– Анас رضдан ривоят қилинади: Набий ﷺ қабр тепасида йиғлаётган бир аёлнинг олдидан ўтиб қолдилар. Унга «Аллоҳдан қўрқинг ва сабр қилинг», дедилар. Аёл ул зотни танимасди «мени тинч қўйинг, чунки сиз менинг мусибатимни кўрмагансиз», деди. Аёлга «бу киши Пайғамбар ﷺ», дейилганди, у мурдадек қотиб қолди. Кейин Набий ﷺнинг уйларига келиб, эшиклари олдида соқчиларни топмади. Сўнг «ё Росулуллоҳ, сизни танимабман», деди. Шунда ул зот дедилар:

«إِنَّمَا الصَّبْرُ عِنْدَ الصَّدْمَةِ الْأُولَىٰ»

«Биринчи тебраниш-зарбадаги сабр – (ҳақиқий) сабрdir». Чунки кутимагандан мусибат келса, қалбни титратади ва зарбаси кишини қаттиқ хафа қилади. Кимда-ким биринчи зарбада сабр қилса, мусибатнинг ўткирлиги синиб, кучи кетиб, сабрда бардавом бўлиш осон бўлиб қолади. □

ХАЛИФА УМАР ИБН ХАТТОБ БОҒИДАГИ МЕВАЛАРДАН

— Саййидимиз Абу Бакр вафот этгач, саййидимиз Умар Халифалик маърузасини қилиб, бундай деди: «Эй инсонлар, Росууллоҳнинг ходими эдим, қиличи ва жалвози (миршаби) бўлдим, истаган пайтларида мени қиндан чиқариб, фойдаланардилар. У зот мендан рози бўлган ҳолда вафот этдилар. Бунинг учун Аллоҳга беадад ҳамдлар бўлсинки, мен бу билан бағоят баҳтлиман. Кейин иш Сиддиққа ўтди. Мен унинг ходими бўлиб, жалвози ва яланғочланган қиличига айландим. У мени хоҳлаган пайтида қиндан чиқариб ишлатар эди. У киши ҳам мендан рози бўлган ҳолда вафот этдилар. Бунинг учун Аллоҳга беадад ҳамдлар бўлсинки, мен бу билан бағоят баҳтлиман. Кейин иш менга ўтди. Эй инсонлар шуни билингларки, мендаги қаттиқ қўллик заифлашди. У фақатгина осий ва фожир кимсаларни енгади. Тақво ва иффат аҳли эса, юзимни кўйиб берай, оёқлари билан боссинлар. Эй инсонлар, мендан беш хислатни олинг: Молларингизни ноҳақ олмаслигим, уни ноўрин жойга сарфламаслигим, сизлар учун инша Аллоҳ мукофот пулларини кўпайтиришим ҳамда ҳарбий хизматга кўп юбормаслигим, қачон бу хизматга кетганингизда эса, қайтгунингизга қадар оиласингизга қараб туришим, мана шуларнинг барчаси сизларнинг менинг устимдаги ҳаққингиздир.

— Рошид халифа Умар ибн Хаттоб бир кишини волий қилиб тайинлади ва синаб кўрмоқчи бўлиб, ундан одамлар сенга ўғри ёки талончини тутиб келтиришса, уни нима қиласан, деб сўради. У эса, қўлини кесаман, деб жавоб берди. Шунда Умар бундай деди. Шундайми, у ҳолда, билиб кўй, агар менинг олдимга фуқароингдан бирортаси оч ёки ишсиз бечора ҳолда келса, мен сенинг қўлингни кесаман. Аллоҳ бизни очларни тўйдиришимиз, айбларини беркитишимиз, касб-корлиларини иш билан таъминлашимиз учун Ўз халқига халифа қилди. Агар шуларни адо этсан, биз улардан бунинг миннатдорчилигини талаб қиласиз. Бу қўллар яхши амаллар қилиш учун яратилган. Агар улар бирор бир тоат амалига киришмаса, жуда кўп осий амалларга қўл уради. Шунинг учун қўлларингни итоат билан банд қил, акс ҳолда, ўзингни осийлик билан машғул қилиб қўяди.

— Рошид халифа Умар ўзига нечоғли жавобгарлик юкланганини билган. У киши бундай деганлар: «Мен сизлардан аъло эмасман. Балки, зиммасига кўпроқ вазифа юкланган кишиман. Аллоҳга қасамки, агар Ироқда битта хачир қоқилиб тушса, эй Умар нега унга йўлни текислаб бермадинг, дея Аллоҳ Таоло мендан бу ҳақда ҳисоб сўрайди».

— Сайидимиз Умар сайидимиз Абдурраҳмон ибн Авф билан Мадина бозорларини айланиб юришган эди, шаҳар ўртасида бир карвон келиб қўнганини кўриб қолишиди. Умар Абдураҳмонга — «Кел, шу карвонни қўриқлайлик», деди. Шунда Умар бир гўдак йиғисини эшитиб қолди. Гўдакнинг онасига «болангни эмизмайсанми», деди. Она боласини эмизганди, яна йиғлади. «Эмиз», деди яна. Уни эмизган эди, учинчи марта яна йиғлади. Умар ҳайрон бўлиб, «нима қиляпсан, бу эмизиш эмас!?!» деди. Сўнг — «ҳой, ёмон хотин, эмиз болани», деди. Аёл унга «Биз билан нима ишингиз бор, мен уни кўкракдан чиқаряпман», деди. «Нега?», деб сўради Умар. Аёл «чунки Умар бизга мукофот пулини эмизикли ёшидан кейин беради», деди.

Умар пешонасига шапатилаб, «шўринг қурсин Умар, қанча мусулмонлар гўдакларини ўлдирдинг-а?!», деди. Эрталаб бомдод намозида имомлик қилаётганда, шундай қаттиқ йиғладики, хатто асҳоблари унинг қироатини тушунолмадилар... у «Я Робби, тавбамни қабул қилдингми, мен тинчланайми ёки тавбамни рад этдингми, мен ўзимга таъзия билдирайми?!», дея дуо қилди. Дарҳол, янги фармон чиқариб, мукофот пули туғилгандан бошлаб берилсин, дея кўрсатма берди.

— Сайидимиз Умар волийларидан бирига бундай мактуб ёзди: «Аммо бъд, менга шундай хабар келдики, оддий мусулмонлардан фарқли равишда, сен емоқ-ичмоқ, кийим-кечак, маркаб ва масканда ҳамма қатори эмас, балки жуда чиройли суратда эмишсан. Эй Аллоҳнинг бандаси, хушёр бўл, чорва ҳайвонга айланиб қолмагин яна. Чунки ҳайвон кўм-кўк водийни кўриб қолса, ундан еб семириш ташвишига тушади, ваҳоланки семириши билан куни битган бўлади».

— Саййидимиз Умар волийларидан бирига кўрсатма бериб, бундай деди: «Дарвозангни одамлардан беркитиб олма. Чунки зўрлари заифларини еб қўймасин».

— Саййидимиз Умар бундай дер эди: Мен шундай амир бўлишни истайманки, агар амир бўлсан, ғоят тавозелиги сабабли одамларнинг бири бўлиб кўринсин. Амир бўлмаган пайтда эса, ғоят ҳайбати ҳамда мусулмонлар манфаати борасида ғаюр бўлгани сабабли амирдек кўринсин.

— Очарчилик йили саййидимиз Умар гўшт ейишдан анчагача ўзини тийди... Қорни қурулласа, унга «Эй қорним, хоҳ қурулла-хоҳ қуруллама, Аллоҳ ҳаққи, то мусулмонлар гўдаклари қорни гўштга тўймас экан, ҳаргиз гўшт totimaisan», дер эди.

— Саййидимиз Умар тансиқ таом берилди, унга тужаҳири тундаги юборди ва «агар мен гўштнинг энг яхисини есаму одамлар сувяк ғажисалар, қандай ҳам ёмон халифа бўламан!», деди.

Умар ибн Хаттобнинг олдига Озарбайжондаги волийсидан элчи келди. Элчи хат олиб келган эди. Мадинага келганида ярим тун бўлиб қолди, шунинг учун Умарнинг уйини тунда тақиъатларини келмади. Тўғри масжидга борди, у ерда зимиштон тунда бир киши Роббига муножот қиласарди: «Ё Робби, тавбамни қабул қилдингми, мен тинчланайми ёки тавбамни рад этдингми, мен ўзимга таъзия билдирайми?!». Элчи кишидан «Аллоҳнинг сенга раҳми келсин, кимсан?», деб сўради. «Мен Умарман», деди киши. Элчи «Эй мўминлар амири, тунда ухламайсизми?», деб сўради. Умар деди: «Агар мен бутун кечамни уйку билан ўтказсам, Роббим олдида ўзимни зое кетказаман. Агар кундузимни уйку билан ўтказсам, фуқроимни зое кетказаман». Икковлон бомдод вақтини кутишди. Бомдод намозида Умар одамларга имом бўлди, сўнг элчини таомлантириш учун ўзининг уйига таклиф қиласарди. Унга факир мусулмонлар орасида овқатланиш ёки Умарнинг уйида овқатланиш танлади. Умар уйига кириб, «Эй мўминлар онаси, егулик ниманг бор?», деб сўради. «Аллоҳ ҳаққи нон ва туздан бошқа нарсамиз йўқ эди», дея

жавоб берди. «Үшаларни келтир бизга», деди Умар. Фақирлар эса гүшт ердилар. Аммо Умар ўша уйидаги нондан еди ва ичди, сўнг овқатланиб бўлиб, «*الحمد لله الذي أطعمنا وسقانا*»¹, деб бизни едириб ичирган Аллоҳга ҳамдлар бўлсин», дея дуо қилди. Кейин элчидан «орқангда турган нарса нима?», деб сўради. «Озарбайжондаги омилингиз ҳадя бериб юборди», деди. Ҳадяни очганди, тансиқ таом ва қимматбаҳо шириналлик экан. Умарнинг биринчи саволи «эй фалончи, сизларда оддий одамлар шундай овқат ейишадими?», деган гап бўлди. Ундан «йўқ, бу маҳсус овқат» (бойлар овқати), деган жавоб бўлганди Умар ютган лукмасини қорнидан чиқариб ташлади... Сўнг «Умарнинг қорнига факир мусулмонлар ея олмайдиган таом ҳаромдир», деди. Волийга шафқатсиз сўзлар билан мактуб юборди. Унда «агар сен улар еган нарсани емас экансан, қандай қилиб уларнинг ташвиши сенинг ташвишинг бўлади?!» каби қаттиқ гаплар бор эди.

ТУРКИЯ ТУЗОҚҚА ТУШДИМИ?

Туркия президенти Ражаб Тоййиб Эрдоган 13 феврал чоршанба куни «Құшма Штатларнинг «Курд халқ мудофааси отрядларига» молиявий ёрдам күрсатишиң көрорларига тәсір қиласы» деди. Эрдоган Туркия парламентиде қылган чикишида шундай қүшимчә қилды: «Туркия еримиз тинчлигини сақлаш ҳамда халқимиз хавфсизлигини химоя килиш учун «Фурот қалкони», шунингдек «Зайтун новдаси» амалиётини амалға оширишга ҳақла. Агар биз «Зайтун новдаси» амалиётини ёзгача кечиктирганимизда террорчилар туннеллар қазиши давом эттиришган ва кальалар барпо килиши охирiga етказишган бўларди». У яна бундай деб билдири: «Туркия куролли кучлари курд террорчи отрядлари худудимиз остида ўзларига йўлак килиш учун қазиган ер ости йўлакларини топди». Бирок, Америка томонидан қўллаб-куватланаётган курд партияларидан Афринни ва ундан бошқа Манбиж каби шахарларни кайтариб олишга каратилган «зайтун новдаси» амалиёти секин кетмоқда. Бу эса – кузатувчиларга кўра – Анкарадаги карор соҳибларининг безовталанаётганини кўрсатади. Улар Сурия шимолида «Туркия армиясини ҳолдан тойдириши» тузогига тушиб қолишидан қўркишмокда. Турк сиёсий таҳлилчиларидан бир нечтасининг билдиришича, Американинг Туркияга туташ ва кейинчалик Ирок шимолидаги курд вилоятини ҳам ўз ичига оладиган курд давлатини тикламокчилиги аниқ бўлиб қолди. Бу эса, Туркия миллий хавфсизлигига тўғридан-тўғри таҳдид демакдир.

Афтидан, Туркияning вакти оз колган кўринади. У бошқача йўл тутиб жиддий харакат килиши ҳамда Фарбга суюни угна хушомад килишга асосланган анъанавий турк менталитетидан келиб чибиқ харакат килмаслиги керак. Акс ҳолда, ҳозирги кризис оқибатлари Туркияга жиддий зарар келтиради. Бу зарар Туркияни ҳолдан тойдиришдан бошланиб уни парчалаб тугатиш билан якун топиши ҳам мумкин. Бундан олдин Американинг Al-Monitor газетаси «Анкара халқаро майдондаги барча имтиёzlари ҳамда устунликларини йўқотди ва Суриядаги вазият ўйналиши унинг манфаати учун кетмайдиган бўлиб қолди» дей ёзган эди. Газетанинг билдиришича, Сурияда Туркия сиёсатининг муваффакиятсизлиги кўринди ва бундан бўён эски йўллар фойда бермайдиган бўлиб қолди. Сурия президенти Башар Асадни қулатиш ва унинг ўрнига Дамашқдаги исломчиларни ўз ичига олган бошқа режимни ўрнатиш тўғрисидаги Туркия режалари анча олдин муваффакиятсизликка ураган ва унинг бу борада умидлари пучта чиқкан. Шунингдек – газетага кўра – Туркия томонидан қўллаб-куватлangan куролли гурухлар Россия қўллаб-куватлаётган Сурия армияси, бундан ташкари Америка қўллаб-куватлаётган «курд халқ мудофааси отрядлари» билан бўлган тўқнашувларда астасекин ўз позицияларини йўқотмокда.

Газетанинг фикр билдиришича, Туркия исломий куролли гурухларга умид боғлаб уларни очиқласига қўллаб-куватлашга карор қилди ва буфер зона барпо килиш учун бор кучини сарфлади. Туркия ташки сиёсатида айни пайтада юз берәётган ишлар ҳукмрон партия хисобланган Адолат ва Тараққиёт партиясининг бу соҳада аянчли омадсизликка учраганини кўрсатмоқда. Газетага кўра, айни дамда Туркия очиқласига «ўч олиш» йўлини тутмоқда ҳамда ички ва ташки саҳнада «ким биз билан бирга бўлмаса у бизга қаршидир» принципи асосида кетмоқда.

Ал-Ваъй: Эрдоган Сурияда очиқласига Америкага хизмат кўрсатаётганига қарамай, Америка минтайкада угна карши харакат килмоқда. Шунингдек, улар ўртасида Америка курд бўлгичилари бўлинмаларини мисли кўрилмаган даражада тўғридан-тўғри қўллаб-куватлаётганига доир тортишувлар бўлмоқда. Американинг Туркияга мақр килаётгани шу даражада очиқ кўриниди, АҚШ мудофаа вазирлиги курдларнинг Суриядаги анти-турк бўлинмаларини қўллаб-куватлаш учун ярим миллиард доллардан ортик пул ажратишими эълон қилди. Шунинг учун биз Туркия тузоққа тушдими, дей савол ташлаймиз. Минг афсуски, бу саволга ҳа, деган жавоб бўлади. Чунки Туркия Америкадан бошланиб (Исройл), Европа ва Россиягача уланган Умматнинг душманларига хушомадгўйлик қилди. Бироқ улар ушбу минтайкадаги мусулмонларнинг эътиборли бўлган энг сўнгги давлатини ҳам парчалаш учун угна йиртқичларча ташланишмоқда ва угна мақр килиб зарар етказишга харакат килишмокда. Биз «ҳа, Туркия тузоққа тушди» дей кайта таъкидлаймиз. Чунки у миллатчиликни ўзи учун ўзлик килиб олди ва илменийликни кабул қилди. Бу билан У Исломни давлатдан ажратди ва исломий ўзликни миллий ўзликка алмаштириди. У Умматга, унинг тарихи ва динига мансублигини бир четга улоқтириб, Ғарбни рози килишга, угна мансуб бўлишга харакат қилди. □

ОКСФАМ ХАЙРИЯ ТАШКИЛОТИМИ ЁКИ ШАЙТОНИЙ ТАШКИЛОТМИ?

Сўнгги ҳафталарда «Оксфам» ташкилотининг номи ахборот воситаларида кенг баҳс-мунозараларга йўл очди. Чунки, қароргоҳи Британия пойтахти Лондонда жойлашган шу номдаги хайрия ташкилотининг бир неча давлатлардаги жинсий можароларга араласиб қолгани исботланди. Британиянинг Би-Би-Си радиосига кўра, ташкилотнинг ижрочи директори ўринбосари Пенни Лоуренс муаммо чигаллашган бир пайдада хижолат чекаётганини айтиб, истеъфога чикишини эълон қилди. У ўз мансабини эгаллаб турган пайтида юз берган ушбу можаролар жавобгарлигини тўлиқ зиммасига олишини айтди.

Британиянинг «Таймс» газетаси мухим маълумотларни нашр қилди. Бу маълумотларга кўра, ташкилот ходимлари 2010 йили Гайтини вайрон килган ва тахминан 300 киши ўлимiga олиб келган зилзилалардан кейинги ёрдам кўрсатиш миссияси давомида ёш фохиша қизларга – улар орасиди вояга етмаган кизлар ҳам бор – пул тўлашган. Сўнг бу қизларнинг ташкилот ижарага олган уйлар ва меҳмонхоналарга «оммавий жинсий муносабатда бўлиш» тадбирларига чакирилгани тъкидланган. Британ газетаси бир манбанинг сўзларини келтиради. Бу манба қўлида «Оксфам» белгиси туширилган кўйлакларни кийган фохишаларнинг суратлари борлигини айтган. «Таймс» газетасининг ургулашича, ташкилотнинг шундай тадбирларда иштирок этган ходимларининг мана шундай кильмишлари хақида маълумот тарқатмаганлиги кейинчалик уларнинг табиий оғатлар юз берган бошқа минтақалардаги миссияларда ҳам енгил табиатли шахслар билан ҳамкорлик қилишига олиб келган. Газетада айтилишича, «Оксфам» ташкилоти 2011 йили олиб борган ички терговда ўз ходимларида «жазодан қутулиб колиши маданияти» шаклланиб қолганига хуолоса қилган.

Би-Би-Сига кўра, ташкилотнинг собик масъуласи ўз раҳбариятини ўзи тақдим килган далилларга ётиборсиз қараганликда ҳамда бу ишни тергов қилиш учун кўшимча манбаларни талаб килганинда айблайди. Бу масъула ўз талаблари амалга ошишидан ноумидликка учраганидан кейин истеъфога чикишга мажбур бўлган. Ташкилотдаги балофатга етмаганларни химоя қилиш бўлинмасини бошқарган Хелен Эванс Британиянинг тўртинчи телевизион каналига берган интервьюсида айтишича, бу ташкилот Британиядаги айрим савдо марказлари менеджерлари қўлида ёш қизларнинг жинсий зўравонликка учраши каби баъзи ходисаларни яширган.

Британия бош вазираси Тереза Мэйнинг матбуот котибига кўра, ҳалқаро «Оксфам» ташкилотидаги айрим ходимларнинг «даҳшатли ҳатти-ҳаракати» тақрорланмаслигини кафолатлаш ҳамда хайрия жамиятларини химоя чораларини кучайтиришга мажбурлаш учун Британия ҳукумати кўпроқ ишлаши лозим. Айни пайтда Европа комиссияси «Оксфам»даги масъулларга молия билан таъминлашни тўхтатиш билан таҳдид қилиб, Гайтидаги жинсий можарога аралашган ходимларига доир тафсилотларни тушунириб беришни талаб килган. Инсонпарварлик ёрдамларини кўрсатиш ишларига жавобгар Европа кенгашининг матбуот котиби «Биз ахлоқий қоидаларга риоя қилмайдиган ҳар қандай ташкилотни молиялашни тўхтатишга тайёрмиз» деди.

Ал-Ваъ: Балофатга етмаган кизлар ва болаларни эксплуатация қилиш каби бундай ахлоқий мажаро Ғарбга хос кўринишни тамсил этади. Бу кўриниш у ер, бу ердаги хайрия ташкилотлари аъзоларига хос кўринишлар эмас. Бу ҳолат башариятни оёқ-ости қилиб эксплуатация қилишга ҳаракат қиласидан Ғарб сақоғатининг бир жузидир. Айниқса бу сақоғат одамларда заифлик ва муҳтоҷлик ҳолати пайдо бўлган пайтда уларни эксплуатация қилишга ҳаракат қиласиди. Чунки бундай ҳолатда улар бошқаларнинг ёрдамига муҳтоҷ бўладилар. Бу мажаро бизга ўтган йилларда Ғарб черковларида содир бўлган мунтазам жинсий зўравонликларни эслатмоқда. Ўша йилларда муҳтоҷ ва касалларга ғамхўрлик кўрсатувчи ёки болаларга таълим берувчи муассасаларни бошқараётган коҳин ва роҳиблар томонидан содир этилган жинсий зўравонликлар юзасидан суд ишлари қўзғалган эди.

Ха, бу ҳолат Ғарб ахборот воситалари шахсий ҳатолар қилиб кўрсатишга уринаётганидек шахсий ҳатолар эмас. Балки бу ҳазорий ва ахлоқий инқизорзни ифодаловчи ҳолатдир. Бу ҳолат мусулмонларни ўзларининг бу оламдаги роллари қанчалик мухим эканини тушунишга ҳамда ўз хаётларида Исломни кайта ҳакам қилиш орқали жамиятларини кўргонлашга, шунингдек Исломни бутун оламга рисолат сифатида кўтариб чикишга ундаши лозим. □